

**ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“
2021-2027**

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ
по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ
чрез подбор на проектни предложения
BG05SFPR001-1.004
„УТВЪРЖДАВАНЕ НА ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЧРЕЗ
КУЛТУРА, НАУКА И СПОРТ“

2023 г.

Съдържание

1. Наименование на програмата.....	3
2. Наименование на Приоритета и специфичната цел.....	3
3. Номер и наименование на процедурата.....	3
4. Измерения по кодове.....	3
5. Териториален обхват.....	3
6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати.....	3
7. Индикатори (показатели).....	8
8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата и разпределение по категория региони (ако е приложимо):.....	11
9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект.....	12
10. Процент на съфинансиране.....	12
11. Допустими кандидати.....	12
12. Допустими партньори (ако е приложимо).....	23
13. Дейности, допустими за финансиране.....	25
14. Категории разходи, допустими за финансиране.....	33
15. Допустими целеви групи (ако е приложимо).....	38
16. Приложим режим на минимални/ държавни помощи (ако е приложимо).....	38
17. Хоризонтални принципи.....	45
18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо).....	46
19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо).....	46
20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо).....	46
21. Ред за оценяване на проектните предложения.....	46
22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения.....	48
23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения.....	48
24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване.....	50
25. Краен срок за подаване на проектните предложения.....	52
26. Допълнителна информация.....	52
27. Приложения към Условиата за кандидатстване.....	55

1. Наименование на програмата

Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО)

2. Наименование на Приоритета и специфичната цел

Приоритет 1: „Приобщаващо образование и образователна интеграция“

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1057 - Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите

3. Номер и наименование на процедурата

BG05SFPR001-1.004 „УТВЪРЖДАВАНЕ НА ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЧРЕЗ КУЛТУРА, НАУКА И СПОРТ“

4. Измерения по кодове¹

Код по измерение Област на интервенция: 154

Код по измерение Форма на подкрепа: 01

Код по измерение Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост: 33

Код по измерение Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+: 06

Код по измерение Равенство между половете във връзка с ЕСФ+, ЕФРР, КФ и ФСП: 02

5. Териториален обхват

Дейностите следва да се изпълняват на територията на Република България.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати

Основната цел на операцията е насърчаване на позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот.

Специфични цели на операцията:

- Подобряване на интеркултурната комуникация за учене в мултикултурна образователна среда в образователни институции с различна концентрация на уязвими групи;
- Насърчаване на ефективни мултикултурни общности в образователните институции сред участниците в образователния процес и взаимодействието със заинтересованите страни.

С влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование са създадени нормативни условия за осъществяване на мерки и политики за прилагане на интеркултурното образование, включително за обхващане и успешно включване и трайно приобщаване на децата и учениците от уязвими групи в системата на предучилищното и училищното образование. В Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)² е заложено, че образованието е национален

¹ Съгласно Приложение I на Регламент (ЕС) №2021/1060 за процедурата: код 154 Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и насърчаване на социалното им приобщаване; код 01 Безвъзмездни средства; код 33 Без териториална насоченост; код 06 Преодоляване на детската бедност;; код 02 Интегриране на принципа на равенство между половете.

² <https://mon.bg/bg/57>

приоритет, а изпълнението на този приоритет се гарантира чрез прилагането на принципи, сред които са посочени: равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик; равнопоставеност и недопускане на дискриминация; съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език; запазване и развитие на българската образователна традиция; хуманизъм и толерантност; ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика; единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование.

Сред основните цели на предучилищното и училищното образование са: формиране на национално и гражданско самосъзнание и на толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин; съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност; придобиване на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация и активен граждански живот в съвременните общности; развиване на умения, ценности и нагласи относно глобалните процеси, устойчивото развитие и членството в Европейския съюз и др. (чл. 5 и др. от ЗПУО).

Интеркултурното образование се регулира от Наредба № 13³ от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. В нея е посочено, че интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда (чл. 3, ал. 5 от цитираната Наредба №13). Според Глава Трета на Наредбата интеркултурното образование се осъществява в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка чрез изучаване на отделни учебни предмети или интегрирано в рамките на общообразователни предмети чрез усъвършенстване на придобити компетентности в избираемите учебни часове и други. Темите за интеркултурното образование са определени⁴ като взаимозависими и свързани в интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на интеркултурни компетентности. Това дава възможност на образователните институции в съответствие със стратегическите си приоритети да прилагат политики, които подкрепят и осъществяват интеркултурното образование в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка, включително в избираемите часове, в заниманията по интереси, в часа на класа или в дейности по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование. Формирането на толерантност и уважение към различните измерения на социокултурната идентичност, на ключови компетентности у децата/учениците за интеркултурен диалог, разбиране и оценяване на културното многообразие, както и компетенции за демократична култура е сред целите на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030)⁵.

Също така, съгласно чл. 18, ал. 4 от Наредба № 13 от 21.09.2016 г., когато в един и същи клас са записани ученици с еднаква етническа принадлежност, директорът на училището съвместно с РУО и общината предприемат действия за създаване на межкултурни извънучилищни форми за съвместна дейност на учениците от посоченото училище и други училища.

В контекста на горепосоченото, настоящата процедура е насочена към подкрепа на интеркултурното образование чрез разнообразяване на формите и средствата за обучение, чрез

³ <https://mon.bg/bg/59>

⁴ Съгласно Наредба №13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, чл. 3. (1) Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимносвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

⁵ <https://mon.bg/bg/143>

посещение на музеи, театри, концерти, спорт и др., за да може децата и учениците от маргинализирани групи да развият своите компетентности, знания, умения, нагласи и ценности.

Дейностите са насочени към конкретни местни нужди за постигане на цели по стратегически/планови документи на териториално ниво, за да се гарантира, че всяко едно дете и ученик няма да бъде затруднено и няма да бъде невъзможно неговото участие в образователния процес, както и за намаляване на пречките пред ученето и участието на всяко едно дете и ученик, както и гарантиране участието на децата и учениците от уязвими групи във всички предвидени дейности.

Съгласно Доклад на Световна Банка *„Образование и грижи в ранна детска възраст, общо образование и приобщаване: анализ на ситуацията и препоръки за насоката на политиките“*⁶ малките деца се учат от обкръжаващата ги среда и в неструктурирана обстановка - включително от взаимодействието с техните семейства, от ежедневието, в организирани детски групи за игра и по детските площадки и т.н. Контекстът на семейството и общността е много важен в първите години на учене на индивида. В този контекст децата правят първите си съществени стъпки за усвояване на основни компетентности за живота – езикови и социални.

В Програма „Образование“ 2021-2027 е отчетена необходимост от целенасочена работа за създаване на активни училищни общности с акцент върху взаимодействието с родителите, за да бъдат привлечени родителите за ефективно участие в образователния процес. Изисква се по-ефективно взаимодействие на училището с общините, неправителствени организации и образователните медиатори по посока на промяна на нагласите към интегрирането в образователната система – както по отношение на семействата от уязвими общности, с фокус върху родителите, сред които отсъства мотивация за образование на техните деца, така и по отношение на цялото общество. С предвидените мерки по процедурата ще се оказва подкрепа за интензивна работа за изграждане на общност от активни родители: кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им, включително чрез участие на образователни медиатори.

На 14 януари 2020 г. Европейската комисия публикува съобщението *„Силна социална Европа за справедливи промени“*⁷ – документът, който да продължи настоящата рамка на Европейския съюз за националните стратегии на държавите членки за интеграция на ромите за периода до 2030 година. Преодоляването на ромското изключване е един от приоритетите, изрично посочени в раздела за социална защита и приобщаване. На тази база на 07.10.2020 г. Европейската комисия приема 10-годишен план за подкрепа на ромите, като основен елемент в него е Съобщението към Съвета и Европейския парламент за: Съюз на равнопоставеността: Стратегическа рамка на ЕС за ромите за равнопоставеност, приобщаване (включване) и участие⁸. Очертани са насоки и списък с мерки за прилагане от държавите членки на инициативите на Европейската комисия до 2030 година в седем ключови области: равенство, приобщаване, участие, образование, заетост, здравеопазване и жилищно настаняване, вкл. дейности за преодоляване на расизма и дискриминацията. Препоръката на Съвета от 12 март 2021 година относно равенството, приобщаването и участието на ромите изрично насочва към мерки за насърчаване на равенството, приобщаването и участието на ромите, без да се изключват други групи в неравностойно положение⁹.

Приобщаването на ромите в образованието продължава да бъде предизвикателство поради няколко фактора, сред които са училищната сегрегация и пречките, породени от крайната бедност, като 34 % от учениците от ромски произход завършват само началния етап на основното образование, а 44 % — прогимназиалния етап (FRA, 2016 г.). Невладеенето на български език е сред причините тези деца да изостават от своите връстници. Нивото на владеене на български език е определящо за

⁶ <http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=451>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0014>

⁸ <https://ec.europa.eu/info/publications/new-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation-full-package.bg>

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32021H0319\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32021H0319(01))

постиженията. Показателно е, че почти половината (44%) от учениците, които не говорят български език в семейството или го говорят рядко, не успяват да достигнат средното равнище на способностите, а 17% от тях дори не достигат ниското равнище (PIRLS, 2016). Според резултатите от последното преброяване на населението¹⁰ към 7 септември 2021 година сред 6 110 165 души 41 644 лица на възраст 7 и повече години никога не са посещавали училище или 0,7% спрямо 1,2% през 2011 г. Децата до 7 навършени години, които още не са посещавали училища, са 3179 или 5,2% от населението в тази възрастова група, от които 25% са с българска етническа принадлежност, 9% с ромска, 7% с турска, 1% с друга, а 58% с неопределена поради нежелание да отговарят, не могат да определят или липсва информация по етническа самоопределеност. По данни на НСИ¹¹ от преброяването на населението от 2021 г. определилите се с ромска етническа принадлежност са 4,09%, с българска етническа принадлежност – 78,51%, 0,24 % не могат да определят етническата си принадлежност, 0,98% не желаят да отговарят, за 7,17% липсва информация, всички останали са определили друга етническа принадлежност. При лицата, самоопределили се към ромската етническа група, завършилите висше образование остават малко, макар че има увеличение на дела им от 0,5% на 1,1%. Съществено е нарастването на дела на ромите със средно образование – от 8,5% на 15,4% или с 6,9 п.п., като се отбелязва голямо намаление на дела на тези с начално и по-ниско образование – от 47,4% на 35,9 %. Проблемът с грамотността сред ромската етническа група, макар че се отбелязва съществено подобрене при сравнение на данните от последните две преброявания на населението, остава. При относителен дял на неграмотните роми на възраст 25-64 години за 2011 г. 14,1%, този дял се редуцира на 12,9% за 2021 г., а сред младите хора на възраст 18-24 години делът на неграмотните намалява от 18,7% на 8,4%. Сред децата на възраст 9-15 години за 2021 г. са отчетени 1,5% неграмотни.

Допълнително въздействие за задълбочаване на образователните неравенства оказва и кризата с COVID-19. Според резултатите от изследване на Института за изследвания в образованието за МОН за оценка на въздействието¹² на обучението от разстояние в електронна среда или други неприсъствени форми върху ефективността на училищното образование, извършено по време на кризата с COVID -19, идентифицираните ключови фактори, които затрудняват ефективността на образованието от разстояние в електронна среда, се отразяват в особено голяма степен на учениците от уязвими групи. Съгласно Доклад на Световна банка последващият в резултат на кризата от COVID-19 икономически шок може да увеличи процента на отпадане от училище, особено за учениците от уязвими групи.

Като приоритет на образователните политики в периода 2021-2030 година се очертава насърчаването на взаимодействието, свързаността и споделянето на ресурси на институциите от системата на предучилищното и училищното образование с всички заинтересовани страни. В чл. 20, ал. 1, т. 1 от Наредба за приобщаващото образование¹³ по отношение осъществяване на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е предвидено, че заниманията по интереси включват дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство. В този контекст, подкрепата по процедурата е насочена към разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование, чрез занимания по интереси, съвместни дейности между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи, и такива, в които няма концентрация на деца от уязвими групи, вкл. обменни визити, екскурзии, зелени училища и др. Предвидени са и дейности, чрез които да се придобиват знания относно културното и литературното наследство,

¹⁰ http://ire-bg.org/wpsite/wp-content/uploads/2023/02/Educational_Structure_of_Population_in_Bulgaria.pdf

¹¹ https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=338

¹² https://web.mon.bg/upload/27176/2.Appendix_IIO.pdf

¹³ <https://web.mon.bg/bg/59>

четенето, творческото мислене, природните, естествените и точните науки, чрез провеждане на занимания по интереси в извън класна форма и изнесени занимания. Езиковото и литературно образование дава важен принос за формиране на гражданска идентичност.

Подкрепата за интеркултурните образователни програми има значим потенциал в контекста на целенасочената работа за по-доброто разбиране на различията, повишаването на толерантността сред учениците, преодоляване на етнически стереотипи и предразсъдъци в образователната среда, опознаването на „другия“ и развиване на умения за ефективно общуване в мултикултурна среда, както и формирането на нагласи за сътрудничество с хора от различни култури за постигане на общозначими цели. Чрез изпълнението на дейностите ще се подпомогне развиването на критично мислене, формирането на способност за осъзнаване на причинно-следствените връзки и на интердисциплинарни умения, както и ще се повиши мотивацията за учене и на резултатите от обучението по всички учебни предмети.

Предвидените дейности по операцията са насочени от една страна към деца и ученици от маргинализирани групи за трайното им оставане в образование, чрез подход „отдолу-нагоре“, който цели премахването на бариерите, възпрепятстващи ученето и участието на всяко едно дете в образование и обучение. Операцията цели да активизира участието на целевите групи в единен образователен процес и взаимодействието им с други целеви групи и предвижда комбинирани дейности, които не са насочени единствено към уязвими групи, с основен акцент интеркултурното образование чрез межкултурно взаимодействие в образователна среда, между образователни институции с концентрация на деца и ученици от уязвими групи с такива без концентрация на деца и ученици от уязвими групи. Дейностите имат за цел и усвояването на знания за различните културни идентичности и позитивното възприемане на различията и интеркултурните отношения, създаващи умения за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

Операцията ще допринесе за прилагането на **Европейската гаранция за децата** за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност. За изпълнение на Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата, Програма „Образование“ ще осигурява подкрепата в областта, посочена в Благоприятстващата рамка на политиката „Образование и грижи в ранна детска възраст, приобщаващо образование и училищни дейности и здравословна храна по време на всеки учебен ден“.

Ще бъде осигурена демаркация и допълняемост по отношение на дейности и представители на целевите групи с Национални програми като „Заедно в изкуствата и в спорта“, „България – образователни маршрути“ и др., които се реализират и през учебната 2023/2024 г., както и през учебните години в рамките на продължителността на операцията.

Настоящата операция е в изпълнение на целите на приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (НПР БЪЛГАРИЯ 2030).

Операцията ще има принос към постигане на следните приоритети и цели на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030): Приоритетна област 2 „Компетентности и таланти“, Цел 2.2. Възпитание в ценности; Приоритетна област 4 „Сплотени училищни общности и системна работа с родителите“, Цел 4.2.: Обединяване на ресурсите на семейството и детската градина/училището за пълноценното развитие на детето/ученик; Приоритетна област 5 „Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция“, Цел 5.6. Образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, на търсеци или получили международна закрила и мигранти. Операцията ще допринесе и за изпълнение на предвидените мерки към оперативна цел „Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми“ по Приоритет 1 „Образование и обучение“ на Национална стратегия на Република България за приобщаване и

участие на ромите (2021 - 2030) за обучение в дух на толерантност и недискриминация в образователните институции.

7. Индикатори (показатели)¹⁴

Индикатори /показатели/, чрез които се измерва постигането на целите на процедурата:

За изпълнение

- **SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа: 24 345 (2024 г. – 8 114).**

от които	Етапна цел 2024 г.	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	1 352	4 058
в По-слабо развитите региони	6 762	20 287

Индикаторът измерва броя на подкрепените деца и ученици от уязвими групи, чийто майчин език не е български, обучаващи се в мултикултурна среда в предучилищното и училищното образование. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

Индикатор **SOI 1.4. е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по дейност 1.

- **ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите) – 41 387 (2024 г. – 13 794).**

от които	Етапна цел 2024 г.	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	2 298	6 898
в По-слабо развитите региони	11 496	34 489

Индикаторът измерва броя на децата и ученици от уязвими групи – чийто майчин език не е български и на техните родители (поне по 1 родител), реално участващи в дейности за утвърждаване на интеркултурното образование по операцията. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

Индикатор **ЕЕСО15 е задължителен** за включване в проектното предложение като се планира по дейност 1. и дейност 3.

- **SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи – 220 (2024 г. – 72).**

от които	Етапна цел 2024 г.	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	12	35

¹⁴ Под индикатори се имат предвид показатели съгласно чл.16 Рамка на изпълнението от Регламент (ЕС) 2021/1060.

в По-слабо развитите региони

60

185

Индикаторът измерва броя на обучените педагогически специалисти и образователни медиатори, когато е приложимо, преминали и завършили успешно обучения за придобиване, развиване и прилагане на компетентности и умения за демократична култура съгласно Референтната рамка на компетентностите за демократична култура (<https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc>).

Индикатор SOI 1.5. се планира по дейност 2.

Специфични за процедурата индикатори за изпълнение (микроиндикатори):

- (микроиндикатор) ИП 1.4.1/2 Деца и ученици, чийто майчин език е български, участници в дейности по операцията - 12 170.

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	2 028
в По-слабо развитите региони	10 142

Индикаторът измерва броя на децата и учениците, чийто майчин език е български, участници в дейности по процедурата. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

Индикатор ИП 1.4.1/2 е **задължителен** за включване в проектното предложение и се планира по дейност 1.

- (микроиндикатор) ИП 1.11.3. Брой родители, обхванати и/или подкрепени в дейности по процедурата – 23 127.

Индикаторът измерва броя на родителите на деца и ученици, чийто майчин език не е български, както и броя на родителите на деца и ученици, чийто майчин език е български, участници в дейности по процедурата. Едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало.

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	3853
в По-слабо развитите региони	19 274

Индикатор ИП 1.11.3 се планира по дейност 3.

За резултат

- SRI 1.2. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията – 21 910.

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	3 652

в По-слабо развитите региони

18 258

Индикаторът измерва броя на децата и учениците от уязвими групи, със затруднения в ученето, в риск от отпадане, вкл. със СОП, с хронични заболявания, в риск и с изявиени дарби в предучилищното и училищното образование с подобрени образователни резултати след 1 година участие в дейности по операцията.

В предучилищното образование индикаторът измерва броя на децата от уязвими групи, чийто майчин език не е български, получили обща подкрепа по операцията, останали в образование и подобрили уменията си след 1 година участие в операцията, отразени в детското портфолио чрез наблюдение върху физическата и двигателната сръчност, здравето, социалното, емоционалното, когнитивното, комуникативното развитие и ангажираност на децата в детската градина.

В училищното образование индикаторът измерва броя на учениците от уязвими групи, чийто майчин език не е български, получили обща подкрепа за личностно развитие, останали в образование и подобрили образователните си резултати и/или намалили броя на отсъствията и санкциите, както и получили награди, поощрения, и др. след 1 година участие в операцията.

Индикатор **SRI 1.2.** е **задължителен** за включване в проектното предложение и се планира по дейност 1.

ВАЖНО!!!

При определяне на стойността на индикатор за резултат SRI 1.2. се използва индикаторът за изпълнение SOI 1.4., като SRI 1.2. следва да е равен или по-малък от SOI 1.4.

- **EECR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация – 200.**

от които	Целева стойност
в Регион в преход (ЮЗР)	33
в По-слабо развитите региони	167

Индикаторът измерва броя на обучените и останали на работа в учебните заведения/в сферата на образованието след приключване на дейностите по операцията педагогически специалисти, получили 1 кредит след участие в квалификационни курсове, и които са повишили капацитета и уменията си за демократична култура при работа с деца и ученици от уязвими групи (за които българският език не е майчин, с отсъствия, с липса на мотивация, неблагоприятна домашна среда и т.н., вкл. деца със СОП, с хронични заболявания, в риск и с изявиени дарби, в риск от отпадане от образование и работа с техните родители). Едно лице се брои еднократно, независимо в колко квалификационни обучения е участвало и колко квалификационни кредита е получило в рамките на изпълнение на операцията.

Индикаторът за резултат EECR03 е свързан с индикатор за изпълнение SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи и се планира по дейност 2. **Индикаторът включва само педагогически специалисти, получили 1 кредит от обученията по проекта, по дейност 2. Индикаторът НЕ включва образователните медиатори и др., които са участвали в и са завършили успешно обучения за демократична култура.**

ВАЖНО!!!

Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН) не позволява въвеждане на индивидуални индикатори на ниво проект от страна на кандидата. В секция 5. Индикатори от Формуляра за кандидатстване в ИСУН кандидатите следва да включат в своето проектно предложение **всички задължителни** индикатори за изпълнение и за резултат, както и останалите относими индикатори, които съответстват на планираните в проекта дейности.

Избира се индикаторът за съответната категория регион (напр. „Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа (По-слабо развит) (Интеграция на маргинализирани общности като ромите)“) и се посочва **общият брой на лицата по индикатора за конкретното проектно предложение**. Обосновка за определяне на общия брой на лицата по съответния индикатор се дава в дейностите, по които е планиран индикаторът, въз основа на представен **Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция (по образец съгласно Приложение Ia към Условието за кандидатстване)**, включена в проекта, като се отчита възможността едно лице да участва в повече дейности и се избягва изчисление с двойно и повече натрупвания, и като се има предвид, че едно лице се брои еднократно, независимо в колко дейности е участвало. В **Анализа-Декларация** се декларира, че целевите групи от образователната институция са идентифицирани и стойностите на заложените индикатори са реалистично планирани съобразно идентифицираните целеви групи.

Всеки индикатор трябва да бъде количествено определен в секция 5. Индикатори от Формуляра за кандидатстване с положителна целева стойност, различна от 0. Целевата им стойност следва да е цяло число. Базовата стойност на всеки индикатор, включен в проектно предложение, следва да бъде попълнена с „0“.

Посочените по-горе стойности (етапна цел 2024 г. и целева стойност) са очаквани стойности на ниво процедура, чрез които УО ще проследява напредъка при изпълнение на процедурата.

Изискванията за индикаторите са част от критериите за оценка на проектно предложение. При неизпълнение на одобрени индикатори, съгласно чл. 70, ал. 1, т. 7 на ЗУСЕФСУ, финансовата подкрепа със средства от ЕФСУ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция.

Кандидатът и партньорът/ите на етап кандидатстване декларират съгласие за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от Управляващия орган (УО) и от НСИ (задължително условие за НСИ, съгласно Регламент (ЕО) № 223/2009, за предоставяне на статистически данни) в раздел II. от Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условието за кандидатстване), както в процеса на кандидатстване, така и за целия период на изпълнение на програмата.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:

Общият бюджет по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е, както следва:

31 123 577 лева

Средства от ЕСФ+

25 542 798 лева.

Национално съфинансиране

5 580 779 лева.

Компонент 1 – По-слабо развити региони (Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, Югоизточен район, Южен централен район): **25 041 957** лв.

Компонент 2 – Регион в преход (Югозападен район): **6 081 620** лв.

Управляващият орган си запазва правото да направи промени в посочените средства като не предостави изцяло посочената по-горе сума в случай, че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс, както и да направи промени в посочените средства, вкл. между компонентите след оценка на проектните предложения, при необходимост¹⁵. **9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:**

Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проект по настоящата процедура: 100 000 лева.

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проект по настоящата процедура: 500 000 лева.

Важно!!!

В минималния и максималния размер на безвъзмездна финансова помощ (БФП) се включват всички допустими разходи, планирани в проектното предложение.

10. Процент на съфинансиране¹⁶:

По настоящата процедура не се изисква съфинансиране от страна на кандидата.

11. Допустими кандидати

11.1. Критерии за допустимост на кандидатите

Допустими кандидати по настоящата процедура чрез подбор на проектни предложения¹⁷ съгласно одобренията на Първото заседание на Комитета за наблюдение на ПО (проведено на 28 април 2023 г.) Методология и критерии за подбор на операция „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт”, по Компонент 1 и Компонент 2 са:

- **Общини;**
- **Държавни, общински, частни детски градини и училища;**
- **Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) за осъществяване на дейност в обществена полза по Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) с доказан опит и експертиза в сферата на социалната и/или образователната интеграция на уязвими групи, вкл. маргинализирани като роми, лица търсещи или получили международна закрила, др. уязвими групи.**

¹⁵ Съгласно поет ангажимент в Споразумението за партньорство 2021-2027 г., одобрено от ЕК <https://eufunds.bg/bg/taxonomy/term/867>, минимум 50% от средствата за категория район *По-слабо развити региони* (Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, Югоизточен район, Южен централен район) следва да са насочени към Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, и минимум 36% от средствата за категория регион *Регион в преход (Югозападен район)* следва да са насочени извън област София-град.

¹⁶ Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо)

¹⁷ Съгласно чл.25, ал.1, т.1 от ЗУСЕФСУ

Кандидатът следва да е юридическо лице със самостоятелна правосубектност и да има седалище и адрес на управление на територията на Република България за съответния компонент съгласно посоченото по-долу. По процедурата не са допустими кандидати, които са клонове на чуждестранни юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

!!! Допустимите кандидати - общини, държавни, общински, частни училища и детски градини, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза по ЗЮЛНЦ, могат да участват като кандидат само в едно проектно предложение по процедурата.

Специфични изисквания за допустимост на кандидатите:

Общини

Община от територията на един от двата компонента: Компонент 1 - Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, Югоизточен район, Южен централен район или Компонент 2 - Югозападен район, следва да има одобрен¹⁸ стратегически документ - **общински план/програма за социално-икономическа интеграция и/или приобщаващо образование на уязвими групи**, включително маргинализирани като роми, лица търсеци или получили международна закрила, др.

Община може да участва като кандидат в едно проектно предложение и като партньор в повече проектни предложения **само по един от двата компонента.**

Община представя **Решение на Общинския съвет**, с което се изразява съгласие с участието на общината в проектното предложение като кандидат или партньор. Решението на Общинския съвет се прилага в секция 13. „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване или се предоставя линк към източника, на който е наличен, ако е приложимо.

Проверката на общини се прави служебно в ТРПЮЛНЦ на Агенция по вписванията или в регистър БУЛСТАТ, или др. и съгласно т.11 и т.12 от Група I. Критерии за оценка на административно съответствие на Методология и критерии за оценка на проектно предложение по процедура чрез подбор на проекти BG05SFPR001-1.004 „Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт“.

Държавни, общински, частни детски градини и училища

Държавни, общински, частни детски градини и училища към датата на подаване на проектното предложение следва:

- да са **действащи институции в системата на предучилищното и училищното образование** съгласно Глава Четвърта „Институции в системата на предучилищното и училищното образование“ от ЗПУО, които осигуряват условия за завършване на предучилищно образование и/или за завършване на клас, етап и/или на степен на образование;

- да са **вписани в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование**¹⁹;

- **седалището на образователната институция следва да е на територията на един от двата компонента и това да е мястото на регистрацията ѝ.** Съгласно чл. 33 от ЗПУО това е населеното

¹⁸ Съгласно Споразумение за партньорство на Република България 2021-2027 – стр.53, Програма „Образование“ 2021-2027 г.

¹⁹ Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование - <https://reg.mon.bg/Schools/>, създаден в изпълнение на чл. 345 от ЗПУО и Наредба № 2 от 24 януари 2017г. за Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

място, където се намира управлението на детската градина/училището, чийто официален адрес съвпада с адреса на една от сградите, в която се осъществява образователния процес, дейността.

Проверката за допустимостта на детски градини и училища се прави служебно от страна на оценителната комисия в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование съгласно чл. 345 от ЗПУО, в Регистър БУЛСТАТ или друг регистър (например НЕИСПУО). Проверката за лицата, представляващи училищата/детските градини, се извършва в Регистър БУЛСТАТ и/или в ТРРЮЛНЦ.

Проверка на допустими детски градини и училища с концентрация на уязвими групи се прави в утвърдено от МОН Разпределение на средствата за 2023 г. за работа с деца и ученици от уязвими групи за общински детски градини и училища (публ. 25.07.2023 г., акт. 14.08.2023 г.) - <https://web.mon.bg/bg/100276> съгласно Приложение 6а към чл. 52б, ал. 2 (след изм. и доп. ДВ бр.60 от 14.07.2023 г. Приложение 6а към чл.52а, ал.3) от Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. В случай на актуализация, проверката се извършва спрямо последно актуализираното утвърдено разпределение към датата на обявяване на процедурата.

Държавни, общински, частни детски градини и училища могат да участват като кандидат или партньор в едно проектно предложение само по един от двата компонента.

Частни детски градини и частни училища, съгласно т.16. Приложим режим на минимална/държавна помощ от настоящите Условия за кандидатстване, следва да отговарят на изискванията за предоставяне на минимална помощ в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (в текст от значение за ЕИП, ОВ L 352/24.12.2013). Всички обстоятелства, свързани с изискванията на Регламент (ЕС) №1407/2013 г., се декларират в **Декларация за минимални и държавни помощи (Приложение IV към настоящите Условия за кандидатстване). Декларацията за минимални и държавни помощи се представя от частна образователна институция** (частна детска градина, частно училище) на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в случай че са настъпили промени в декларираните на етап кандидатстване обстоятелства. На етап оценка на проектното предложение проверката за допустимост по отношение съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 ще се извършва на база посочените данни в Декларацията за получените минимални и държавни помощи и във Формуляра за кандидатстване - раздел „Данни за кандидата“, „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“. Оценителната комисия ще направи служебна проверка дали кодът на организацията – частно училище или частна детска градина не попада в забранителния режим на Регламент (ЕС) № 1407/2013. Подробна проверка на декларираните обстоятелства ще се извършва преди сключването на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Икономическата дейност за частни училища/частни детски градини по процедурата следва да се посочи във Формуляра за кандидатстване в раздел „Данни за кандидата“, полета „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“, както и да се декларира от частната образователна институция (частна детска градина, частно училище) в Декларацията за минимални и държавни помощи в т.5. Кодът на организацията частно училище/частна детска градина по КИД 2008 се определя въз основа на данните за организацията за последната приключила финансова година към датата на кандидатстване.

За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности КИД-2008 - <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf>, като оценителната комисия извършва служебна проверка в НСИ, в случай на необходимост (несъответствие между кода, посочен в поле „Код на организацията по КИД“ в раздел „Данни за кандидата“ от Формуляра за

кандидатстване и кода, посочен в *Декларацията за минимални и държавни помощи*, което е налице и след изпращане на уведомление за установени нередовности до кандидата).

Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ)

ЮЛНЦ – допустими по настоящата процедура следва:

- да са регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза най-малко 2 години преди датата на подаване на проектни предложения по процедурата, видно от устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване;
- целите и предметът на дейност на ЮЛНЦ да обхващат сферата на образованието и/или работа с уязвими групи (съгласно допустимите целеви групи по настоящата процедура);
- да са действащи организации и да извършват дейност за постигане на целите си не по-малко от 2 години към датата на подаване на проектното предложение по процедурата;
- да докажат опит в изпълнение на дейности, сходни или идентични с тези по процедурата и/или участие в изпълнението на поне един приключен проект в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи преди датата на обявяване на процедурата;
- към датата на подаване на проектното предложение да са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ), воден от Агенцията по вписванията.

Проверката за ЮЛНЦ се извършва служебно в ТРРЮЛНЦ, Регистър БУЛСТАТ или в други публични регистри, както и по представените документи, доказващи опит в изпълнение на сходни или идентични дейности с тези по операцията и/или участие в изпълнението на поне един проект в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи през последните две години преди датата на обявяване на процедурата.

Служебната проверка в ТРРЮЛНЦ е по наличните в регистъра устав/учредителен акт, решение по вписване, удостоверение за актуално състояние, удостоверяващи статута на ЮЛНЦ. В случай, че Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване са налични в други публични регистри ЮЛНЦ посочва източниците на информация или прилага документите в ИСУН. Удостоверението за актуално състояние на ЮЛНЦ следва да е издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване, сканирано и прикачено в ИСУН.

В случай, че ЮЛНЦ е било регистрирано в частна полза, но към датата на подаване на проектното предложение вече е пререгистрирано в обществена полза съгласно чл. 2, ал. 2 от ЗЮЛНЦ и отговаря на изискването да има най-малко 2 години дейност в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи, допустимостта се проверява в ТРРЮЛНЦ и/или на база представените в ИСУН документи по т. 8, , т. 10 и т. 13 от Група I. Критерии за оценка на административното съответствие от Методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедура чрез подбор на проекти „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ (*Приложение IX към Условиата за кандидатстване*).

!!! В тази връзка ЮЛНЦ следва да са извършвали дейност през последните две финансови години. За доказване на общественоползната си дейност ЮЛНЦ трябва да са обявили документите по чл. 40, ал. 3 от ЗЮЛНЦ (Годишен доклад за дейността с финансови отчети) за последните две приключили финансови години към датата на кандидатстване.

ЮЛНЦ, съгласно т.16. Приложим режим на минимална/държавна помощ от настоящите Условия за кандидатстване, следва да отговаря на изискванията за предоставяне на минимална помощ, в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (в текст от значение за ЕИП, ОВ L 352/24.12.2013). Всички обстоятелства, свързани с изискванията на Регламент (ЕС) №1407/2013 г., се декларират в **Декларация за минимални и държавни помощи (Приложение IV към настоящите Условия за кандидатстване)**. Декларацията за минимални и държавни помощи се представя от ЮЛНЦ на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в случай че са настъпили промени в декларираните на етап кандидатстване обстоятелства. На етап оценка на проектното предложение проверката за допустимост по отношение съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 ще се извършва на база посочените данни в Декларацията за получените минимални и държавни помощи и във Формуляра за кандидатстване - раздел „Данни за кандидата“, „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“. Оценителната комисия ще направи служебна проверка дали кодът на организацията - ЮЛНЦ не попада в забранителния режим на Регламент (ЕС) № 1407/2013. Подробна проверка на декларираните обстоятелства ще се извършва преди сключването на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Икономическата дейност за ЮЛНЦ по процедурата следва да се посочи във Формуляра за кандидатстване в раздел „Данни за кандидата“, полета „Код на организацията по КИД 2008“ и „Код на проекта по КИД 2008“, както и да се декларира от ЮЛНЦ в Декларацията за минимални и държавни помощи в т.5. Кодът на организацията ЮЛНЦ по КИД 2008 се определя въз основа на данните за организацията за последната приключила финансова година към датата на кандидатстване.

За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности КИД-2008 - <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf>, като оценителната комисия извършва служебна проверка в НСИ, в случай на необходимост (несъответствие между кода, посочен в поле „Код на организацията по КИД“ в раздел „Данни за кандидата“ от Формуляра за кандидатстване и кода, посочен в Декларацията за минимални и държавни помощи, което е налице и след изпращане на уведомление за установени нередовности до кандидата).

ВАЖНО!!! В случай, че ЮЛНЦ не е изпълнявал икономически дейности за последните две приключили финансови години и текущата година, при попълване на *Декларация за държавни и минимални помощи* следва да има предвид, че разходи за дейности на ЮЛНЦ, за които не е приложена открита и прозрачна процедура по смисъла на т.89-96 от Известие на Комисията, се отпускат в режим на минимална помощ за него.

!!! ЮЛНЦ може да участва като кандидат в едно проектно предложение и като партньор в друго/и проектно/и предложение/я, независимо по кой компонент.

Изисквания за проектно предложение

ВАЖНО!! Кандидат по настоящата процедура може да подаде само едно проектно предложение! В случай, че кандидат е подал повече от едно проектно предложение, оценителната комисия разглежда само последното постъпило проектно предложение, което не е оттеглено.

Кандидатите следва да опишат в проектните си предложения **Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания**, който съдържа информация за процеса по проверка за спазването на основните права (от страна на бенефициента и партньорите) в рамките на цялостно изпълнение на проекта и документите за съответствие с основните права, включително прилагането на „Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата

на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“, разработен в съответствие с утвърдените Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС и Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8220>. Информацията се представя в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване: поле „Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС²⁰ и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания²¹“. В *Приложение XXI от Условието за изпълнение по процедурата* е даден примерен Контролен лист за адаптиране и ползване от бенефициенти при изпълнение на проектно предложение след сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ.

Кандидатите следва да опишат в проектните си предложения Методика за съвместна работа и ангажираност на участници в образованието и заинтересовани страни от интеркултурното образование в едноименното поле от секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване.

Кандидатите, чрез екипа за организация и управление в рамките на непреките дейности, следва да осъществяват ежегоден мониторинг на образователните резултати на децата и учениците в резултат на подкрепата по операцията, както и мониторинг на изпълнението на дейностите по проекта. Информацията се представя в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, поле „Мониторинг на образователните резултати“. За целта в Условието за изпълнение, в *Приложение XVII Въпросници* са налични въпросници и таблици, които се представят съгласно указанията в тях при изпълнението и отчитането на проекта по сключен административен договор за безвъзмездна финансова помощ.

ВАЖНО! Във всяко проектно предложение следва да участва поне една детска градина/училище с висока концентрация на деца/ученици от уязвими групи (група 4 и група 5 от Приложение 6а на Наредба за финансиране на институциите в предучилищното и училищното образование) и поне една детска градина/училище с по-ниска концентрация (1-3 група от Приложение 6а на Наредбата) или без такава концентрация. Това обстоятелство е критерий за допустимост и се проверява в утвърдено от МОН Разпределение на средствата за 2023 г. за работа с деца и ученици от уязвими групи за общински детски градини и училища (публ. 25.07.2023 г., акт. 14.08.2023 г.) - <https://web.mon.bg/bg/100276>. В случай на актуализация, проверката се извършва спрямо последно актуализираното утвърдено разпределение към датата на обявяване на процедурата. **В тази връзка партньорството е задължително за всяко проектно предложение.**

!!! Партньорството между допустими кандидати/партньори от различни райони за планиране е допустимо само в рамките на Компонент 1.

На етап кандидатстване кандидатът следва да подаде към проектното предложение Декларация за партньорство (Приложение II към Условието за кандидатстване), попълнена съгласно образеца и подписана от всички партньори, в която се описва ролята на кандидата и партньорите. При одобрение на проектното предложение за финансиране **преди подписване на административен договор за безвъзмездна финансова помощ се представя Споразумение за партньорство (Приложение XVI към Условието за изпълнение).** Кандидатите задължително подписват Споразумение за партньорство с всички партньори, в което детайлно описват ролята и задълженията на всеки участник в партньорството. Кандидатите следва да опишат в проектното предложение **как ще се разграничава проектът с други проекти** по Програма „Образование“ 2021-2027 (например проект на МОН по процедура BG05SFPR001-1.001 Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование, проекти по подхода BOMP и др.), по

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=ET>

²¹ <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135791921>

национални програми като напр. Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“, Национална програма „България – образователни маршрути“, от други финансови източници с цел избягване на двойно финансиране, и как ще се надградят приключили проекти със сходни дейности по ОПНОИР 2014-2020 г. Информацията се представя в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Демаркация и допълняемост“ от Формуляра за кандидатстване. За целта кандидатите и техните партньори декларират в **Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условиата за кандидатстване)** липса на двойно финансиране и за увереност съгл. чл.73, ал.2, буква е) от Регламент (ЕК) 2021/1060.

С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва/проследява демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по настоящата процедура и всички други процедури, финансирани по ПО и от други публични национални или международни финансови източници. Недопускане на дублирането на целевите групи и дейности се наблюдава/проверява на етап кандидатстване (чрез декларации), на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), а при изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници, дейности, плащания и др.

По своя преценка и за целите на оценката, във връзка с критерий № 2.2 от критериите за техническа и финансова оценка (посочени в Приложение IX към Условиата за кандидатстване) кандидатът може да представи писма за намерение, за подкрепа от държавни/регионални/общински културни и спортни институти като регионални музеи, национални/общински галерии, национални/общински библиотеки, национални/общински театри, държавни/общински спортни клубове, висши училища, научни организации, центрове за върхови постижения, центрове за компетентност и др. за реализиране на проектното предложение.

Място на изпълнение на проектното предложение

Кандидатите следва да имат предвид, че мястото на изпълнение на проектното предложение по процедурата е на територията на само един компонент. Това обстоятелство е критерий за допустимост. Проверката се прави в регистрите на МОН, на БУЛСТАТ и/или ТРЮЛНЦ.

!!! Мястото на изпълнение на проектното предложение се определя от мястото на регистрация на включените образователни институции - детски градини/училища. Съгласно цитираното по-горе изискване седалището на образователната институция – допустим кандидат/партньор е на територията на един от двата компонента и това е мястото на регистрацията ѝ. Съгласно чл. 33 от ЗПУО „населеното място, където се намира управлението на детската градина/училището, чийто официален адрес съвпада с адреса на една от сградите, в която се осъществява образователния процес“ се счита за място на регистрация на образователната институция, респективно за място на изпълнение на проекта.

!!! Мястото на регистрация на всички образователни институции (детска градина, училище), ЦПЛР и общини в едно проектно предложение следва да бъдат на територията само на един компонент и това се счита за място на изпълнение на проектното предложение.

!!! ЮЛНЦ, независимо от мястото им на регистрация, могат да участват в проектно предложение както по Компонент 1, така и в проектно предложение по Компонент 2, като мястото на изпълнение на проектното предложение се определя от мястото на регистрация на образователните институции (детски градини/училища) в проекта (най-малка по размер териториална единица, която ги обединява).

ВАЖНО!!! Съгласно Указанията на Управляващия орган за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване (Приложение VII към настоящите Условия за кандидатстване) в секция 12. Е-Декларации в електронния Формуляр за кандидатстване, в поле „Място на изпълнение на проектното предложение“, кандидатът задължително трябва да избере един от двата компонента, по който подава своето предложение съгласно цитираното по-горе.

Информационната система ИСУН няма да позволи подаване на проектното предложение без избран компонент.

Кандидатът по процедурата трябва:

- да е пряко отговорен за изпълнението на дейностите по проекта;

и

- да разполага с необходимия административен, финансов и оперативен капацитет, който гарантира успешното изпълнение на дейностите по проекта.

Кандидатът трябва да отговаря на изискванията за финансов, административен и оперативен капацитет съгласно Методология и критерии за оценка на проектно предложение (*Приложение IX към Условиата за кандидатстване*).

При кандидатстване, кандидатът трябва да декларира в секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, че разполага с необходимия финансов, административен и оперативен капацитет за изпълнението на проекта.

Финансов капацитет

Финансовият капацитет на кандидат по настоящата процедура за всяко проектно предложение се оценява на база данните за общия оборот на кандидата - община, училище, детска градина, ЮЛНЦ, за последните две приключили финансови години преди датата на кандидатстване.

Кандидатът трябва да може да осигури необходимото финансиране за изпълнение на дейностите по проекта.

Финансовият капацитет се оценява на база счетоводни документи (финансови отчети от ГОД) за последните две приключили финансови години, както следва:

- за училище/детска градина – кандидат - отчети за касовото изпълнение на бюджета или друг приложим счетоводен документ (за частните училища/детски градини като отчет за приходите и разходите (ОПР), баланс, отчет за стопанската и нестопанската дейност, отразени в Годишен отчет за дейността - ГОД), съдържащ отчет за изпълнението на бюджета на съответната организация;

– за ЮЛНЦ – кандидат – ОПР, баланс, отчет за нестопанската и отчет за стопанската дейности, отразени в ГОД;

- за община – кандидат - се проверява служебно от оценителния екип в Закона за държавния бюджет към момента на кандидатстване.

Кандидатът разполага с финансов капацитет в случай, че общият му оборот за последните две приключили финансови години е по-голям или равен на 30% от исканото финансиране (БФП) по проекта.

Под „общ оборот за две приключили финансови години“ за кандидат – държавно/общинско училище/детска градина се разбира годишното изпълнение на делегирания бюджет за образователната институция (училище, детска градина) включително и финансираната по проекти извън делегирания бюджет за последните две приключили финансови години и други приходи (раздел „Приходи, помощи и дарения“ от Сборен отчет за касовото изпълнение на училището). За **частни образователни институции** е сумата от годишните обороти за последните две приключили финансови години заедно/съвкупно от стопанската и нестопанската дейности, включително и финансираната по проекти. Нестопанската дейност за целите на процедурата включва изпълнението по получената държавна субсидия съгласно ЗПУО и Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищно образование, включително финансираната по проекти,

ако е приложимо. За целите на настоящата процедура под „годишен оборот“ се разбират нетните приходи от продажби от стопанската дейност (параграф 15 100) плюс приходите от нестопанската дейност за съответната финансова година.

Под „общ оборот за две приключили финансови години“ за кандидат – ЮЛНЦ следва да се разбира сумата от годишните обороти на юридическото лице за последните две приключили финансови години заедно/съвкупно за стопанската и нестопанската дейности. За целите на настоящата процедура под „годишен оборот“ на кандидатите – ЮЛНЦ се разбират нетните приходи от продажби от стопанската дейност (параграф 15 100) плюс приходите от нестопанска дейност за съответната финансова година.

За кандидати – общини финансовият капацитет се оценява само на база на бюджета на общината за текущата финансова година от Закона за държавния бюджет към момента на кандидатстването, който следва да е по-голям или равен на 30% от исканото финансиране по проекта.

Когато общият оборот за последните две приключили финансови година на кандидат – образователна институция или ЮЛНЦ е по-голям или равен на 30 % от исканата БФП се счита, че кандидатът има финансов капацитет за изпълнение на проект по настоящата процедура. Когато бюджетът на община-кандидат за текущата финансова година към момента на кандидатстване е по-голям или равен на 30% от исканото финансиране (БФП) по проекта се счита, че общината-кандидат има финансов капацитет за изпълнение на проект по настоящата процедура.

!!! В случай че исканите документи от кандидати са налични в МОНИТОРСТАТ на Националния статистически институт, същите се проверяват по служебен път, когато е осигурена възможност за това.

В случай че исканите документи, заверени по реда на Закона за счетоводство, са публично достъпни на други електронни източници, кандидатът следва да предостави линк към източниците, в които са налични за целите на оценката на финансовия капацитет. В случай че документът/ите не е/са публично оповестен/и, се прилагат от кандидата в ИСУН.

Административен капацитет

Екипът за организация и управление на проекта следва да бъде съобразен със спецификата и обема на заложените дейности. За доказване на административен капацитет, кандидатът следва да представи **автобиографии** по образец (*Приложение III към Условиата за кандидатстване*) на членовете на основния екип за организация и управление, както и да посочи информация в **секция 10. „Екип“** от Формуляра за кандидатстване относно квалификацията и отговорностите на всеки един от предлаганите членове на екипа за организация и управление на проекта. **Основният екип за организация и управление на проекта включва задължително ръководител на проекта, координатор и счетоводител (финансист).** Счита се, че е налице административен капацитет за изпълнение на проекта, когато:

- Ръководителят на проекта има минимум 2 години опит в управлението/изпълнението на сходен тип дейности и/или управление/изпълнение на сходен тип проекти;

- всеки от останалите двама членове на основния екип има най-малко 1 година опит в изпълнението на сходен тип дейности и/или управление/изпълнение на сходен тип проекти, видно от приложените автобиографии от всеки от членовете на основния екип в секция 13. „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване. В тази връзка в поле „Участие в други програми и проекти/заетост по тях“ от приложените автобиографии следва да е посочен период на изпълнение/участие в проектите, както и заетостта по тях.

По преценка на кандидата и партньорите в екипа за организация и управление на проекта могат да бъдат включени и други позиции, за които на етапа на кандидатстване не се представят автобиографии на съответните членове, но задължително се описват исканата квалификация и отговорности за тях в секция 10. „Екип“ от Формуляра за кандидатстване.

За целите на процедурата под сходен тип дейности следва да се разбират дейности в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи. Под сходен тип проекти следва да се разбират проекти със сходни дейности и/или проекти за уязвими групи като тези по настоящата процедура. За счетоводителя под сходен тип дейности се счита извършване на счетоводни операции съгласно националното законодателство.

При подаване на проектното предложение, кандидатът декларира в секция 11. „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Административен капацитет и оперативен капацитет“ от Формуляра за кандидатстване, че кандидатите и партньорите разполагат с административен капацитет като се посочва опитът на всеки един от членовете на основния екип за организация и управление, описани в секция 10. „Екип“ и представените 3 автобиографии.

Оперативен капацитет

По настоящата процедура **оперативният капацитет се оценява общо за кандидата и партньорите за последните 2 (две) години, спрямо датата на обявяване на процедурата**. Счита се, че кандидатът и партньорите притежават оперативен капацитет, в случай че през последните две години, спрямо датата на обявяване на процедурата, най-малко един от тях е участвал в изпълнението на поне 1 проект с дейности в сферата на образованието и/или работата с уязвими групи, финансирани от националния бюджет, ЕС или други донори. Под участие в изпълнение на поне 1 проект се приема и изпълнение на многофондова Стратегия за водено от общностите местно развитие, в рамките на която се изпълнява/реализира поне 1 проект, включващ мерки, насочени към образователна интеграция на маргинализирани групи, приобщаващо образование на уязвими групи. При подаване на проектното предложение, кандидатът трябва да опише в секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Административен капацитет и оперативен капацитет“ от Формуляра за кандидатстване, с какъв оперативен капацитет за изпълнението на проекта разполагат той и партньорите.

В случай, че в проектното предложение участва ЮЛНЦ и/или читалище, на етапа на кандидатстване следва да се представят документи, доказващи опит в изпълнение на дейности, сходни или идентични с тези по операцията и/или участие в изпълнението на поне 1 проект в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи преди датата на обявяване на процедурата, в случай, че информацията не е налична в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ) съгласно чл. 40, ал. 2, т. 1 и т. 2 от ЗЮЛНЦ в изпълнение на ал. 3 от същия член. В случай, че такива документи са публично достъпни, следва да бъде/ат предоставен/и линк/ове към източника/ците, в който е/са наличен/и. Примерни документи са писма, препоръки, договори, споразумения, меморандуми, отчети по проекти, други приложими.

11.2. Недопустими кандидати

В процедура чрез подбор на проектни предложения не може да участва и безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат, за който са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки (ЗОП) или който не е изпълнил разпореждане на Европейската комисия (ЕК) за възстановяване на предоставената му неправомерна и несъвместима държавна помощ или по отношение на който са налице обстоятелства, основание за недопустимост, изрично посочени в Условието за кандидатстване, в т.ч.:

- а) има задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и лихвите по тях към държавата или към общината по седалището на Управляващия орган и на кандидата, или аналогични задължения съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът е установен, доказани с влязъл в сила акт на компетентен орган;
- б) е установено, че:
- е представил документ с невярно съдържание, с който се доказва декларираната липса на основания за отстраняване или декларираното изпълнение на критериите за подбор;
  - не е предоставил изискваща се информация, свързана с удостоверяване липсата на основания за отстраняване или изпълнението на критериите за подбор;
- в) е налице неравнопоставеност в случаите по чл. 44, ал. 5 от ЗОП
- г) е лишен от правото да упражнява определена професия или дейност съгласно законодателството на държавата, в която е извършено деянието;
- д) е сключил споразумение с други лица с цел нарушаване на конкуренцията, когато нарушението е установено с акт на компетентен орган;
- е) доказано е, че е виновен за неизпълнение на договор за обществена поръчка или на договор за концесия за строителство или за услуга, довело до разваляне или предсрочното му прекратяване, изплащане на обезщетения или други подобни санкции, с изключение на случаите, когато неизпълнението засяга по-малко от 50 на сто от стойността или обема на договора;
- ж) е обявен в несъстоятелност или е в производство по несъстоятелност, или е в процедура по ликвидация, или е сключил извънсъдебно споразумение с кредиторите си по смисъла на чл. 740 от Търговския закон, или е преустановил дейността си;
- з) е установено с влязло в сила наказателно постановление, или съдебно решение, нарушение на чл. 61, ал. 1, чл. 62, ал. 1 или 3, чл. 63, ал. 1 или 2, чл. 118, чл. 128, чл. 228, ал. 3, чл. 245 и чл. 301 - 305 от Кодекса на труда или чл. 13, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност или аналогични задължения, установени с акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът е установен.
- и) лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени с влязла в сила присъда за:
- престъпление по чл. 108а, чл. 159а - 159г, чл. 172, чл. 192а, чл. 194 - 217, чл. 219 - 252, чл. 253 - 260, чл. 301 - 307, чл. 321, 321а и чл. 352 - 353е от Наказателния кодекс;
  - престъпление, аналогично на посочените по-горе, в друга държава членка или трета страна;
- й) се е опитал да:
- повлияе на вземането на решение, свързано с отстраняването, подбора или сключването на договор, включително чрез предоставяне на невярна или заблуждаваща информация, или
  - получи информация, която може да му даде неоснователно предимство в процедурата.
- к) е налице конфликт на интереси по смисъла на § 2, т. 21 от допълнителните разпоредби на ЗОП или по смисъла на член 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 1046/2018 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 966/2012 на Съвета, който не може да бъде отстранен, включително е:

- свързано лице по смисъла на § 1, т. 15 от допълнителната разпоредба на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество с ръководителя на управляващия орган;
- в случаите по чл. 68 или 69 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Всички лица, които са овластени да представляват кандидата, независимо дали го представляват заедно и/или поотделно при кандидатстване са длъжни да декларират, че по отношение на кандидата, респективно спрямо тях, не е налице някое от обстоятелствата, посочени в точки от (а) до (к), като попълнят и подпишат **Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условиата за кандидатстване)**, Раздел I. Липса на обстоятелства за отстраняване от участие съгласно чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕФСУ и чл. 7 от ПМС № 23/2023 г., а при сключване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ обстоятелствата се доказват:

- а) с официални документи, издадени от съответните компетентни органи – за обстоятелствата, за които такива документи се издават, или заверени копия от тях, доколкото в специален закон не се изисква копията да бъдат нотариално заверени като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление;
- б) с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

Всички кандидати в Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условиата за кандидатстване) попълват и Раздел V. Декларация за липса на двойно финансиране и за завършеност.

В допълнение към гореизложеното, не са допустими по процедурата кандидати, които са клонове на чуждестранни юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

12. Допустими партньори

12.1. Критерии за допустимост на партньорите

В съответствие с решение за одобрение на Методология и критерии за подбор на операция „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт” от проведеното Първо заседание на Комитета за наблюдение на ПО 2021-2027, **допустими партньори** по настоящата процедура са:

- **Държавни, общински и частни детски градини и училища, центрове за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР);**
- **Специализираните обслужващи звена съгласно ЗПУО: Национален дворец на децата – София и Национален музей на образованието – Габрово;**
- **Общини;**
- **Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) за осъществяване на дейност в обществена полза съгласно ЗЮЛНЦ с доказан опит и експертиза в сферата на социалната и/или образователната интеграция на уязвими групи, вкл. маргинализирани като роми, лица търсещи или получили международна закрила, др. уязвими групи, вкл. училищни настоятелства;**
- **Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища.**

!!! Партньорството е задължително за всяко проектно предложение.

Специфични изисквания за допустимост на партньорите:

Партньорите – държавни, общински, частни детски градини и училища към датата на подаване на проектното предложение следва да отговарят на специфичните изисквания за допустимост на кандидати държавни, общински, частни детски градини и училища, посочени в т.11.1 Критерии за допустимост на кандидатите. Проверката за тях се извършва също съгласно посоченото в т.11.1 по-горе.

Държавни, общински, частни детски градини и училища **могат да участват като партньор само в едно проектно предложение, когато не участват като кандидат по настоящата процедура само по един от двата компонента.**

Центрове за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) – партньори по процедурата следва да са създадени съгласно чл. 26 от ЗПУО и да осъществяват дейност по реда на чл. 49 от закона. ЦПЛР – партньори следва да са вписани в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищно образование. ЦПЛР могат да участват като партньор **в повече проектни предложения в рамките на един компонент.** Проверка на обстоятелствата за ЦПЛР се прави в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищно образование, Регистър БУЛСТАТ или друг регистър (например НЕИСПУО) съгласно Критерии за административно съответствие и допустимост от *Приложение IX* към *Условията за кандидатстване*.

Партньорите **Национален дворец на децата – София (НДД) и Национален музей на образованието – Габрово (НМО)** са държавни специализирани обслужващи звена съгласно чл. 50, ал. 1 от ЗПУО като устройството и дейността им се уреждат с правилници, издадени от министъра на образованието и науката. Съгласно Правилник за устройството и дейността НДД – София е специализирано обслужващо звено за организационно и методическо подпомагане на ЦПЛР по смисъла на чл. 50, ал. 1, т. 2 от ЗПУО като изпълнява дейности по чл. 49, ал. 1 т. 1.- за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта. Съгласно Правилник за устройството и дейността НМО – Габрово е специализирано обслужващо звено за дейности по съхраняване и развитие на образователното дело по смисъла на чл. 50, ал. 1, т. 7 и изпълнява общонационални дейности за издирване, изучаване, опазване и представяне на културни ценности, образци, свързани с образователното дело в България с познавателна и образователна цел чрез организиране на срещи, семинари, ученически конкурси, мултимедийни продукти и методически помагала, иновативни форми на занимания, популяризиране на образователни ценности и традиции, научна и изследователска дейност. Проверка на допустимите партньори – специализирани обслужващи звена съгласно ЗПУО с национални функции, се прави служебно в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищно образование, регистър БУЛСТАТ или друг. При оценката на проектното предложение оценителната комисия има право да изисква и допълнителни документи като актуализиран Правилник за устройството и дейността им, заповед на министъра и др., ако е приложимо.

Специализираните обслужващи звена в качеството им на национални държавни институции **могат да участват в повече проектни предложения като партньори независимо по кой компонент.** На етапа на кандидатстване същите представят Декларация за разграничаване на икономическата от неикономическата дейност – *Приложение V* към *Условията за кандидатстване*.

Общините партньори следва да отговарят на специфичните изисквания за допустимост на община – кандидат съгласно т. 11.1. от настоящите Условия за кандидатстване. Проверката за тях се извършва също съгласно посоченото в т.11.1 по-горе.

Община може да участва като партньор в повече проектни предложения само по един от двата компонента.

ЮЛНЦ – партньори следва да отговарят на специфичните изисквания за допустимост на ЮЛНЦ – кандидат съгласно т. 11.1. от настоящите Условия за кандидатстване. Проверката за тях се извършва също съгласно посоченото в т.11.1 по-горе.

!!! ЮЛНЦ може да участва като партньор в повече проектни предложения независимо по кой компонент.

Читалища – партньори по настоящата процедура следва да са регистрирани по Закона за народните читалища (ЗНЧ). Като самоуправляващи се културно-просветни сдружения в населените места, читалищата са юридически лица с нестопанска цел по смисъла на чл. 2, ал. 2 от ЗНЧ и могат да изпълняват държавни културно-просветни задачи съгласно чл. 2, ал. 1 от същия закон, а вписаните в регистъра на народните читалища и на читалищните сдружения и да получават субсидия от държавния и общинските бюджети съгласно чл. 21-22 от ЗНЧ. В тази връзка за тях важат специфичните изисквания за ЮЛНЦ – партньори.

Проверката на читалищата-партньори се извършва в ТРРЮЛНЦ, БУЛСТАТ и Регистър на народните читалища и на читалищните сдружения съгласно чл. 10 от Закона за народните читалища - <https://chitalishta.com/index.php?act=regions> и Критерии за административно съответствие и допустимост – **Приложение IX** към Условието за кандидатстване по изискуемите за ЮЛНЦ документи.

Читалищата могат да участват като партньор в повече проектни предложения независимо по кой компонент.

Всички допустими партньори, наред с другото, представят Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условието за кандидатстване).

!!! Партньорството между допустими кандидати/партньори от различни райони за планиране е допустимо само в рамките на Компонент 1 (По-слабо развити региони).

!!! Партньорите частни образователни институции, ЮЛНЦ, читалища за целите на определяне на режима за минимална помощ, когато е приложимо, представят и счетоводни документи (ГОД – ОПР, баланс, отчет за икономическа и отчет за неикономическа дейност) за последните две приключили финансови години и текущата година към датата на кандидатстване, когато същите не са публично достъпни.

12.1. Недопустими партньори

В процедура чрез подбор на проектни предложения не може да участва и безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на партньор, за който са налице обстоятелствата, посочени в т. 11.2 от настоящите Условия за кандидатстване.

13. Дейности, допустими за финансиране

Дейностите, предвидени за изпълнение, и съответните разходи в рамките на проектното предложение, следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, да гарантират постигането на целите на Програма „Образование“ 2021-2027 по Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ и по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)

от Регламент (ЕС) 2021/1057 - Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите.

Допустимите дейности по настоящата процедура трябва:

- Да не противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) № 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013, Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонд за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;
- Да са насочени към изпълнението на целите на Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ и на ПО 2021-2027;
- Да бъдат ясно обосновани и да имат конкретни цели;
- Да не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на Формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ, ако е приложимо;
- Да са подходящи, практични и последователни, и да съответстват на целите и очакваните резултати.

По настоящата процедура чрез подбор на проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ допустими за финансиране са следните дейности, които кандидатът описва и обосновава в проектното предложение:

Дейност 1. Работа с деца и ученици за осъществяване на интеркултурно образование

Дейност 1 е насочена към разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование за развитие на демократична култура и гражданско образование. Дейност 1 предвижда **съвместни дейности между детски градини, между училища и между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи, и такива в които няма концентрация на деца от уязвими групи**; организиране и провеждане на учебния процес (в детски градини и училища) в реална среда в институции, свързани с театралното, танцовото, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия, научни организации, центрове за върхови постижения, центрове за компетентност; инициативи, популяризиращи четенето и грамотността в библиотеки, като част от обучението по учебни/образователни направления и/или популяризиране на възможностите за професионално развитие; дейности за развиване на отношение към културата и придобиване на знания относно културното и литературното наследство, четенето, творческото мислене, природните, естествените и точните науки.

Дейност 1 се реализира чрез следните форми за обща подкрепа за личностно развитие:

- **Занимания по интереси** по различни тематични направления в извънкласна форма се организират и провеждат в клуб, група, отбор, състав, др. по реда на чл. 20 и последващи от Наредба за приобщаващото образование за училищното образование, а за предучилищното образование по реда на чл. 14. Заниманията по интереси се провеждат до 35 часа (модули/педагогически ситуации в детските градини) за един учебен срок съгласно чл. 21в, ал. 1 от Наредба за приобщаващото образование, съответно до 70 часа (модули/педагогически

ситуации в детските градини) за една учебна година. Групите за заниманията може да са от 2 или повече училища/детски градини или само от едно училище/детска градина.

- **Тематични срещи и беседи** на деца и ученици от целевите групи с представители от различни професионални съсловия, вкл. инициативи, популяризиращи четенето и грамотността. Тематичните срещи и беседи се организират и провеждат съвместно между участващите в проекта образователни институции на място в тях или в поне една от тях. Тематичните срещи и беседи се планират съгласно Приложение VIIб -Указания за бюджет. Децата/учениците може да са от 2 или повече училища/детски градини или само от едно училище/детска градина.
- **Изнесени занимания в музеи, художествени галерии, културни институции, такива свързани с театралното, танцовото, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия, научни организации, центрове за върхови постижения, центрове за компетентност, вкл. в библиотеки.** Изнесените занимания чрез посещения в цитираните институции са в рамките на няколко часа до половин ден, планират се съгласно Приложение VIIб –Указания за бюджет като се провеждат съвместно между образователна институция с висока концентрация на уязвими групи и такава с ниска или без концентрация на уязвими групи с деца/ученици от целевите групи. При такива изнесени занимания в реална среда според броя на децата/учениците същите се придружават от педагогически специалисти и други възрастни съгласно приложимата нормативна уредба.
- **Междучилищни дейности (МУД)** между образователна институция с висока концентрация на уязвими групи и такава с ниска или без концентрация на уязвими групи. МУД се планират съгласно Приложение VIIб – Указания за бюджет, организират се и се провеждат съвместно между децата/учениците от целевите групи в рамките на половин или един цял ден с участието на клуб, отбор, група и т.н. в съвместни състезания, игри, празници, фестивали, обменни визити, др., съвместни тематични междучилищни занимания, като според броя на децата/учениците същите се придружават от педагогически специалисти и други възрастни съгласно приложимата нормативна уредба.
- **Образователни екскурзии** - изнесени едnodневни занимания извън населеното място се планират съгласно Приложение VIIб – Указания за бюджет и се организират и провеждат съвместно между образователна институция с висока концентрация на уязвими групи и такава с ниска или без концентрация на уязвими групи, като според броя на децата/учениците същите се придружават от педагогически специалисти и други възрастни съгласно приложимата нормативна уредба.

Целта на дейността е насърчаване на интеркултурната комуникация чрез осъществяване на взаимна работа между деца/ и ученици, чийто майчин език не е български и такива, чийто майчин език е български, между ученици с добри образователни резултати и такива с пропуски в усвояването на образователно съдържание; повишаване мотивацията за учене на децата и учениците в риск от ранно отпадане и подобряване на уменията по български език посредством организиране на съвместни занимания по интереси и съвместни извънкласни дейности за стимулиране на творческите им изяви чрез включване в изпълнението на дейността и на деца и ученици, които не са в риск от отпадане, вкл. от образователни институции с ниска или без концентрация на уязвими групи. Заниманията по интереси по тематични направления, междучилищните дейности, тематичните срещи и беседи, изнесените занимания чрез посещения на културни и други институции, включително образователни екскурзии и др. се организират и провеждат съгласно Наредба за приобщаващото образование, Наредба №13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование и други нормативни актове, когато е приложимо.

!!! ВАЖНО.

Участващите в Дейност 1 деца/ученици се организират в групи съгласно приложимата нормативна уредба с численост минимум 5 деца от предучилищното образование и/или минимум 10 ученици от училищното образование. Децата/учениците са от участващите в проектното предложение детски градини/училища.

Тематични срещи и беседи, МУД, изнесени занимания и образователни екскурзии могат да включват комбинация от повече от 1 група.

Във всяка форма по Дейност 1 задължително участват деца/ученици, чийто майчин език не е български и такива, чийто майчин език е български – на ниво група или на ниво комбинация от групи.

За всяка учебна година следва да се планира/организира поне едно съвместно изнесено занимание в реална среда (музеи, галерии, други културни, научни институции) или поне една едnodневна образователна екскурзия, за обхванатите деца/ученици в дейности по проекта, в рамките на неговата продължителност.

ВАЖНО! Ученик/дете от целевите групи може да участва в повече занимания/дейности/събития по Дейност 1, но се брой еднократно, като участието му е в съответствие с идентифицираните индивидуални и училищни потребности в представения Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция и в съответствие с *Методика за съвместна работа и мотивиране на участници и заинтересовани страни от уязвими и от неуязвими целеви групи*. В тази връзка при описанието на Дейност 1 и очакваните резултати следва да се посочи общият брой на участниците по съответния индикатор.

Дейност 2. Обучения на педагогическите специалисти за придобиване, развиване и прилагане на компетентности за демократична култура в рамките на интеркултурно образование в мултикултурна среда.

Дейност 2. предвижда обучения на педагогически специалисти (с присъждане на 1, квалификационен кредит или без квалификационни кредити съгласно приложимата нормативна уредба - Наредба №15 от 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти) и на непедagogически персонал, назначени в образователните институции или в община, участващи по проекта. **Обученията са само по теми от Референтната рамка на компетенциите за демократична култура²²**, в съответствие с обосновааната потребност в представения Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция.

Обученията на педагогическите специалисти по Дейност 2. за целите на демаркацията следва да не припокриват обученията за работа в мултикултурна среда по ОПНОИР, национални програми и /или други международни програми и проекти. Непедagogически персонал – образователни медиатори, социални работници и други от детски градини/училища по проекта са допустими да участват в обучения за придобиване, развиване и прилагане на компетентности за демократична култура, когато не са участвали в обучения по същата тематична насоченост. Педагогически специалисти, образователни медиатори и друг непедagogически персонал, участвали в обучения за работа в мултикултурна среда по ОПНОИР, национални програми и/или международни програми и проекти, са допустими за обучение по Дейност 2. само в обучения по теми от Рамката, но различни от вече преминалите обучения за работа в мултикултурна среда.

²² Референтната рамка на компетенциите за демократична култура <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc>

ВАЖНО!!!

Обученията следва да се провеждат в групи минимум от 8 участници, без нощувки на участниците и с продължителност от един или половин ден с физическо присъствие или хибридно²³.

Обученията за присъждане на квалификационни кредити и обучения без присъждане на квалификационни кредити се извършват от Висши училища и/или институции съгласно чл. 43 от Наредба №15 от 22.07.2019 г., като за обученията с квалификационни кредити обучителните организации по чл. 43, т. 2 следва да имат одобрени обучителни програми и да са вписани в Информационния регистър на одобрените програми за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти. С оглед избягване на двойно финансиране бенефициентът следи да няма дублиране на едни и същи обучения на педагогически специалисти и непедagogическия персонал с други програми и проекти в рамките на изпълнение на проекта.

Един педагогически специалист/един представител на непедagogически персонал може да участва в не повече от 3 (три) обучения за целия период на проекта, на различна тема, но се брои еднократно. В тази връзка при описанието на Дейност 2 и очакваните резултати следва да се посочи общият брой на участниците по съответния индикатор.

Дейност 3. Подкрепа за интензивна работа за изграждане на общност от активни родители: кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им и мотивация за активно участие в дейностите за интеркултурно образование, включително чрез участие на образователни медиатори.

Дейност 3. предвижда работа с родителите относно важността на образованието за децата им и за развитие на социални умения и компетентности в мултикултурна среда с фокус родителите на деца и ученици, чийто майчин език не е български, от уязвими групи, по теми за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование; работа с родители от общността за включването им в училищни инициативи за изграждане на подкрепяща детето/ученика семейна среда, мотивация за активно участие в дейностите за интеркултурно образование, др. Дейност 3. следва да предвижда работа с родители на деца/ученици, чийто майчин език не е български, както и с други родители, като участници в процеса на приобщаващо образование.

!!! Интензивната работа с родители по Дейност 3. разчита на целенасочената работа на назначени непедagogически специалисти като образователни медиатори, социални работници и др., които работят пряко с родителите, заедно с педагогическите специалисти.

Работата с родителите се организира като срещи на родители на деца, чийто майчин език не е български и родители на деца, чийто майчин език е български, с участието на образователен медиатор. Срещата с родителите се провежда задължително в началото на всеки учебен срок в рамките на продължителността на проекта. За всеки родител, участник в среща по Дейност 3 в началото на всеки учебен срок, се осигурява стипендия за участие в училищния живот. За един учебен срок е допустима до 1 стипендия за един родител на дете/ученик от целевата група.

²³ Обучения с присъждане на 1 квалификационен кредит е с продължителност 16 часа, от които 8 присъствено. Обучения без присъждане на квалификационни кредити от половин ден са с продължителност от 1 до 4 часа, а обучения с продължителност един ден са с продължителност над 4 до 8 часа присъствено.

ВАЖНО!!! Родител на деца и ученици от целевите групи може да участва в повече срещи по Дейност 3, но се брой еднократно, като участието му е в съответствие с идентифицираните потребности в представения Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция, с Методика за съвместна работа и мотивиране на участници и заинтересовани страни от уязвими и от неуязвими целеви групи в рамките на нормативната уредба. В тази връзка при описание на Дейност 3 и очакваните резултати следва да се посочи броят на родителите по съответния индикатор.

Дейност 4. Провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност.

Дейност 4 предвижда организиране и провеждане на училищни информационни кампании, насочени към затвърждаване на гражданските, здравните, екологичните и интеркултурните ценности; превенция на насилието, справяне с гнева и мирно решаване на конфликти; преодоляване на негативни нагласи и стереотипи, устойчивото развитие и екосъобразния начин на живот; информационни кампании за борба с фалшиви новини, манипулиране на обществени нагласи относно раса, етнически произход, религиозна принадлежност, др. В информационните кампании следва да участват съвместно представители на целевите групи, чийто майчин език не е български и такива, чийто майчин език е български.

Освен описаните по-горе допустими преки дейности, всяко проектно предложение **задължително трябва да включва и следните непреки дейности:**

- Дейности за организация и управление

и

- Дейности за мониторинг и за комуникация и видимост.

При описание на дейностите във Формуляра за кандидатстване, следва да се има предвид, че **непреките дейности не представляват отделни дейности**. Те следва да бъдат декларирани и обосновани от кандидата в секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Непреки дейности“ на Формуляра за кандидатстване.

Дейностите за комуникация и видимост трябва да отговарят на условията и изискванията, описани в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и комуникация“ на Регламент (ЕС) 2021/1060. В тази връзка бенефициентите имат задължение при дейностите за комуникация, видимост и прозрачност да указват произхода на финансирането чрез поставяне на емблемата на ЕС в съответствие с посочените технически характеристики съгласно чл. 47 и Приложение IX от Регламент (ЕС) 2021/1060, налични на следния линк: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/. Оперативни насоки за използване на емблемата на ЕС за периода 2021-2027 г. можете да намерите тук: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_en.pdf.

При изпълнение на дейностите за комуникация и видимост съгласно чл. 50 от Регламент (ЕС) 2021/1060 бенефициентът следва:

- да публикува на уебсайта си (ако има такъв), и на сайтове в социални медии, кратко описание на проекта, пропорционално на равнището на подкрепата, неговите цели и резултати, като откроява финансовата подкрепа от Съюза;

- да включва по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от Съюза, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на проекта и предназначени за обществеността или за участниците;

- да поставя устойчиви табели или табла, ясно видими за обществеността, на които се откроява емблемата на Съюза в съответствие с техническите характеристики, посочени в приложение IX, веднага щом започне физическото изпълнение на проекта, включващи физически инвестиции, или инсталирането на закупеното оборудване, с общ размер на разходите над 100 000 евро;

- за проекти под 100 000 евро поставя на място, ясно видимо за обществеността, поне един хартиен плакат с минимален размер А3 или еквивалентен електронен екран с информация за операцията, подчертаващ подкрепата от ЕСФ+;

В рамките на непреките дейности на етап изпълнение на проекта, бенефициентът гарантира спазването на правата, посочени в Хартата на основните права на ЕС²⁴ и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания²⁵ съгласно представения в секция 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ *Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания* от Формуляра за кандидатстване и чл. 4.4. от образеца на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – **Приложение XI** от Условието за изпълнение. Описаният в проектното предложение **Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания** следва да съдържа информация за процеса по проверка за спазването на основните права (от страна на бенефициента и партньорите) в рамките на цялостно изпълнение на проекта и документите за съответствие с основните права, включително да предвижда прилагането на „Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“, разработен в съответствие с утвърдените Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС и Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. За целта кандидатът може да ползва примерен Контролен лист – **Приложение XXI** от Приложенията за информация към настоящите Условия за кандидатстване като го адаптира за кандидата и партньорите.

При описание на непреките дейности във формуляра за кандидатстване следва да се има предвид, че провеждането на съответните процедури за определянето на изпълнител по реда на Глава четвърта (Специални правила за определяне на изпълнител от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ) от ЗУСЕФСУ не представляват отделни дейности, а представляват част от изпълнението на съответните основни дейности по проекта. В тази връзка възлагането на дейности на външен изпълнител за изпълнение на преките дейности следва да се посочи в секция 4 „План за изпълнение/дейности по проекта“, поле „Начин на изпълнение“ на съответната дейност, за която се отнася, единствено като метод/средство за нейното изпълнение. *Доставчиците на стоки и услуги, необходими за реализиране на дейностите по операцията, следва да бъдат избирани по реда на Закона за обществените поръчки, Глава IV на Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и действащата нормативна уредба въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури, като по този начин се гарантира, че извършването на доставки и предоставянето на услуги ще се извършва при пазарни условия.*

Изборът на изпълнители (ако е приложимо) следва да бъде извършван по открит, прозрачен, в достатъчна степен публичен, недискриминационен и безусловен начин по смисъла на т. 89 – 96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз. При избора на изпълнител/и на дейности по проекта, в случай че е приложимо, бенефициентът следва да предвиди при възлагането на обществени поръчки прилагането на мерки за опазване на околната среда съгласно приложимите

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=ET>

²⁵ <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135791921>

разпоредби на ЗОП и актовете по прилагането му и в съответствие с чл. 47, ал. 1 и чл. 63, ал. 1, т. 6 от ЗОП. Посочените дейности следва да са в съответствие с хоризонталните политики на Европейския съюз, посочени в т. 17 от Условиата за кандидатстване. Съответствието с посочените хоризонтални политики ще бъде проследявано на етап изпълнение на проекта.

Допустимите дейности по настоящата процедура трябва:

- Да не противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) № 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейския социален фонд плюс, Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета относно установяването на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;
- Да са насочени към изпълнението на целите на Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ на ПО 2021-2027;
- Да бъдат ясно обосновани и да имат конкретни цели;
- Да не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на Формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а на ЗУСЕФСУ;
- Да са балансирани, т.е. подходящи, практични и последователни, с което се гарантира плавното им изпълнение в периода на проекта, както и да съответстват на целите и очакваните резултати.
- Да са съобразени с предизвикателствата във всяка категория регион за планиране на ниво NUTS 2, както и на по-ниско ниво (например NUTS 3, ако е приложимо) според доказаните нужди и предизвикателства на общините и населените места в тях.

В съответствие с чл. 4, ал. 4 от ЗУСЕФСУ, чл. 63, параграф 6 и параграф 9 от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури **кандидатът няма право да подава проектно предложение по процедурата за дейности, които са физически приключени или изцяло изпълнени или такива, финансирани по друг проект, процедура, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.**

За целта на етап кандидатстване кандидатът и всеки от партньорите попълват и подават Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора (*Приложение I към Условиата за кандидатстване*). В процеса на изпълнение на проекта, УО на ПО ще следи за демаркация с други програми и проекти с цел недопускане на двойно финансиране. В тази връзка проект, подаден по настоящата процедура, може да има единствено допълващ ефект, но не и да дублира и припокрива изпълнението на проекти по други европейски/донорски и национални програми. Демаркацията по настоящата процедура с проекти по процедури, финансирани от ОПНОИР и/или ПО, и/или по национални програми и други ще е по бенефициенти/партньори, дейности, и по представители на целевите групи и участници, ако се застъпват в периода на изпълнение.

Управляващият орган има правото в процеса на оценка да отстрани недопустими дейности, както и недопустими разходи.

14. Категории разходи, допустими за финансиране²⁶

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“ съгласно изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент №2021/1060, Регламент №2021/1057, Регламент №2018/1046 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027 г. и детайлно описани по-долу.

Бюджетът (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи и трябва точно да отговаря на стойността, посочена в проекта. Стойността на допустимите разходи трябва да се основава на европейското и българското законодателство, да се базира на нормативно определени размери, опростени форми на разходите и да е в съответствие с предвижданите за финансиране дейности.

По време на оценката на проектното предложение е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат корекции в бюджета. Несъответствието между предвидените дейности и видовете заложен разходи, както и дублирането на разходи могат да наложат и изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на оценителната комисия от кандидата. Освен тях, корекции на бюджета могат да се извършат и при наличие на недопустими дейности и/или разходи, неспазване на заложените в настоящите условия за кандидатстване правила за приложимите опростени варианти на разходите.

14.1. Условия за допустимост на разходите

За да бъдат допустими разходите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1) Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства.

Съгласно чл. 33 на Регламент № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г.:

- принципът на икономичност изисква ресурсите за осъществяване на дейностите да бъдат осигурени своевременно, в подходящо количество и качество и при най-добра цена;

- принципът на ефикасност се отнася до най-доброто съотношение между използваните ресурси, предприетите дейности и постигането на целите;

- принципът на ефективност се отнася до степента, в която се постигат поставените цели посредством предприетите дейности.

2) Да бъдат извършени след датата на подписване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в срока за изпълнение на проекта и да са свързани с дейности, които не са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него;

3) Да са в съответствие с категориите разходи, включени в настоящите Условия за кандидатстване, в административния договор за предоставяне на безвъзмездна помощ, както и в съответствие с одобреното проектно предложение и изискванията на настоящите условия за кандидатстване (чл. 57, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ);

4) За направените разходи да е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на Приложение XIII от Регламент (ЕС) 2021/1060 и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) № 2021/1060 (чл. 57, ал. 1, т. 7 от ЗУСЕФСУ);

²⁶ В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от ЗУСЕФСУ.

- 5) Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на ДДС), не по-късно от датата на подаване на междинното/окончателното искане за плащане от страна на бенефициента. В случаите по чл. 55, ал. 1, т. 2 и 3 от ЗУСЕФСУ (прилагане на формите по чл. 53, § 1 буква б) и буква в) от Регламент (ЕС) №2021/1060), разходите са допустими, ако действията, представляващи основание за възстановяването им, са извършени в срока за допустимост по чл. 63, т. 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060;
- 6) Да не надхвърлят праговете за съответната категория разходи, посочени в раздел 14.2 от настоящите Условия за кандидатстване и в одобрения проект (чл. 57, ал. 1, т. 3 от ЗУСЕФСУ);
- 7) Да се отнасят за реално доставени продукти, извършени услуги, строителни и монтажни работи и положен труд (чл. 57, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ);
- 8) Да са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство (чл. 57, ал. 1, т. 5 от ЗУСЕФСУ).
- 9) Да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система (чл. 57, ал. 1, т. 6 от ЗУСЕФСУ);
- 10) Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи (освен в случаите на опростено отчитане на разходи чрез формите по чл. 55, ал. 1, т. 2-4 от ЗУСЕФСУ);
- 11) Да са извършени от допустим по настоящата процедура бенефициент и да са за дейности, съответстващи на предвидените в одобрения проект (чл. 57, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕФСУ);
- 12) Да са за услуги и/или доставки, за които изборът на изпълнител е извършен в съответствие с действащото национално законодателство и правото на Европейския съюз;
- 13) Да са съобразени с приложимите правила в областта на държавните/минимални помощи (чл. 57, ал. 1, т. 8 от ЗУСЕФСУ, когато е приложимо);
- 14) Да **не** са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети.

Бюджетът (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) трябва да отразява допустимите разходи, които са свързани с изпълнението на проекта. **Разход, който не е обоснован в секция 4. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ на Формуляра за кандидатстване, ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от оценителната комисия.**

14.2. Допустими разходи

Допустимите разходи следва да са извършени законосъобразно и не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/1057 за ЕСФ+, Регламент (ЕС) 2021/1060 за общоприложимите разпоредби за ЕФСУ, Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, ПМС № 86/2023 за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021-2027 г. (ДВ брой 49 от 06.06.2023 г.), както и всички други закони и подзаконовни нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и настоящите Условия за кандидатстване.

Допустими по процедурата са следните видове разходи:

I. СТАНДАРТНА ТАБЛИЦА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ЕДИНИЦА ПРОДУКТ

1. Преки разходи за персонал

Прилагат се единични разходи съгласно Приложение X ТЕРЕС ИКО, изведени за всяка от допустимите дейности:

Име на показателите	Единичен разход в лв.
Възнаграждение на педагогически специалист за 1 проведен учебен час	22
Възнаграждение на експерт образователни дейности за 1 проведен учебен час	25
Възнаграждение на педагогически специалист за 1 отработен астрономически час	29
Възнаграждение на експерт образователни дейности за 1 отработен астрономически час	33
Възнаграждение за проведено обучение на група от най-малко 8 педагогически специалисти, което завършва с присъждане на 1 квалификационен кредит	22,50
Възнаграждение за проведено обучение на група от най-малко 8 обучаеми с продължителност до половин ден (от 1 до 4 академични часа) без присъждане на квалификационни кредити	22,50
Възнаграждение за проведено обучение на група от най-малко 8 обучаеми с продължителност до един ден (над 4 до 8 академични часа) без присъждане на квалификационни кредити	22,50
Възнаграждение за образователни медиатори, социални работници, помощник на учителя – месечна сума при заетост от 4 часа на ден	660

ВАЖНО!!! Договорите с експерт образователни дейности (ЕОД) и с педагогически специалисти (ПС) следва да са сключени в съответствие с действащата нормативна уредба, на посочените по-горе часови ставки!

Разходите се планират като за всички приложими случаи се добавят бюджетни редове (б.р.) от трето ниво – б.р.1.1., б.р.1.2. и т.н. за кандидата и всеки партньор по съответната дейност според спецификата на проектното предложение.

2. Разходи за стипендии на участници

Прилага се единичен разход, съгласно Приложение X ТЕРЕС ИКО, за всяко дете/ученик, участвало в изнесено занимание, междуучилищни дейности или образователна екскурзия по Дейност 1, както е посочено в следната таблица:

Име на показателите	Единичен разход в лв.
Стипендия за участие на дете/ученик в изнесени занимания от половин ден по Дейност 1	10
Стипендия за участие на дете/ученик в изнесени занимания от един ден по Дейност 1	20

Прилага се единичен разход, съгласно Приложение X ТЕРЕС ИКО, за всеки родител, участник в организирана по Дейност 3 среща в началото на учебен срок в рамките на проекта, както е посочено в следната таблица:

Име на показателите	Единичен разход в лв.
Стипендия за участие един родител в събитие по Дейност 3	10

Разходите се планират като се добавят бюджетни редове (б.р.) от трето ниво – б.р.2.1., б.р. 2.2. и т.н. за кандидата и съответния партньор по Дейност 1 и Дейност 3 според спецификата на проектното предложение.

II. ЕДИННА СТАВКА

3. Други преки и непреки разходи (40% от бюджетен ред 1. Преки разходи за персонал)

Прилага се единна ставка в размер на 40% от разходите по бюджетен ред 1. Преки разходи за персонал. В рамките на другите преки и непреки разходи се включват преки разходи, като напр. за консултативи и материали, за образователни пособия, за транспорт, за входни такси, за услуги, за информираност и публичност на събития, както и непреки разходи, като напр. за организация и управление на проекта, за мониторинг на образователните резултати, комуникация и видимост на проекта, и т.н.

Разходите се планират като се добавят бюджетни редове от трето ниво – б.р.3.1., б.р.3.2. и т.н. за кандидата и съответния партньор според спецификата на проектното предложение.

ВАЖНО!!

Изискванията за определяне размерите на допустимите разходи се прилагат както при подготовка на проектните предложения, оценка на бюджетите на проектите, така и при определяне размерите на допустимите разходи в процеса на изпълнение и при окончателното плащане по проекта.

Всички разходи по процедурата, допринасят за изпълнение на Препоръката на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата, съответно за Код по измерение: Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+: **06 „Преодоляване на детската бедност“**.

Бюджетът в ИСУН следва да съответства на бюджета в представената от кандидата **Помощна таблица (детайлна разбивка на разходите) – Приложение Ib** към Условиата за кандидатстване.

При попълване в ИСУН за всеки бюджетен ред от трето ниво се избира и отбелязва приложимият режим за **помощ** съгласно цитираното в т. 16 от настоящите Условия за кандидатстване, а кодовете на интервенция, индикаторите и дейностите са съгласно **Приложение VIII Таблица за бюджет-кодове-индикатори ИСУН ИКО**.

Детайли за попълването на Бюджета в ИСУН са посочени в Указания за попълване на електронен формуляр за кандидатстване (*Приложение VII към Условиата за кандидатстване*).

Документите и доказателствата, които трябва да бъдат представени на етап изпълнение на договора, за да се възстановят разходите, са подробно посочени в Условия за възстановяване на разходите (*Приложение XV към Условиата за изпълнение*).

14.3. Недопустими разходи

Независимо от гореизброените условия за допустимост на разходите, за недопустими ще се считат всички разходи, които са в противоречие с правилата за Европейските фондове за споделено управление (Регламент (ЕС) № 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд +, Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за ЕФСУ, Регламент (Евратом) №1046/2018 г. от 18 юли 2018 г., Постановление № 86 на МС от 01.06.2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските фондове за споделено управление, за програмен период 2021 - 2027 г., Закон за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ).

В допълнение към общите недопустими разходи съгласно приложимото законодателство, по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна помощ за недопустими се считат и следните видове разходи:

- разходи за дълготрайни материални и нематериални активи;
- разходи за комисионни, както и лихви по дългове;
- непредвидени разходи;
- разходи за закупуване на земя и сгради;
- разходи за транспортни услуги, подлежащи на компенсиране съгласно Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и за издаване на превозни документи за извършване на превозите, приета с ПМС № 163 от 29.03.2015 г., обн., ДВ, бр. 51 от 7.07.2015 г.;
- разходи за консултантски услуги за разработване на проектното предложение;
- принос в натура;
- загуби от обмяна на валута;
- разходи за възстановим ДДС;
- разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
- глоби, имуществени санкции и разходи по правни спорове;
- разходи за дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите дейности по настоящата процедура, вкл. разходи за дейности, които не са описани във Формуляра за кандидатстване или за които от представеното описание не може да се прецени за коя дейност се отнасят и дали тя е допустима.

Управляващият орган може да нанесе корекции в бюджета на проекта (секция 7 от Формуляра за кандидатстване) във връзка с установени в процеса на оценката недопустими дейности и разходи и/или несъответствия между предвидените дейности и видовете заложен разходи и/или дублиране на разходи и/или неспазване на заложените в настоящите условия за кандидатстване правила или ограничения по отношение на заложен процентни съотношения и прагове на разходите и/или несъответствие с правилата за минималните помощи.

15. Допустими целеви групи

- Деца и ученици, чийто майчин език не е български, и деца и ученици, чийто майчин език е български;
- Родителите на деца и ученици, чийто майчин език не е български, и родителите на деца и ученици, чийто майчин език е български;
- Педагогически специалисти и непедagogически персонал (образователни медиатори, социални работници и други).

В секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Описание на целевите групи“ от Формуляра за кандидатстване кандидатът предоставя информация относно идентифицираните целеви групи и начина, по който ще бъдат включени в дейностите по проекта съгласно описаното в поле „Методика за съвместна работа и ангажираност на участници в образованието и заинтересовани страни от интеркултурното образование“ от секция 11. „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ и Писма за намерение и/или за подкрепа, ако е приложимо, прикачени в секция 13. „Прикачени документи“ от формуляра за кандидатстване. Нуждите на целевите групи следва да са ясно идентифицирани и описани в съответствие и с представения **Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция**, включена в проектното предложение, че целевите групи от образователна институция са идентифицирани, приложен в секция 13. „Прикачени документи“ от формуляра за кандидатстване. Представената информация се оценява на етап на Техническа и финансова оценка на проектните предложения като на етапа на изпълнение се следи за спазването й.

16. Приложим режим на държавни помощи (ако е приложимо)

По настоящата процедура предоставянето на безвъзмездната финансова помощ се отпуска при следните условия:

1. **Режим „непомощ“** съгласно Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01)²⁷.
2. **Режим на минимална помощ** съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*. След изтичане на срока на действие на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. се прилагат разпоредбите на действащия регламент към датата на предоставяне на минималната помощ/упражняване на контрол по законосъобразното предоставяне на минимална помощ²⁸.

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A52016XC0719%2805%29>

²⁸ Съгласно чл.7, параграф 4 след изтичане на срока на действие на настоящия регламент, който е до 31.12.2023 г., всяка схема за помощи *de minimis*, която изпълнява условията на същия, продължава да се урежда от неговите правила за допълнителен период от шест месеца.

Съгласно постоянната съдебна практика на Съда на ЕС квалифицирането на дадена операция като „държавна помощ“ по смисъла на чл.107, § 1 от ДФЕС изисква кумулативно да са изпълнени следните условия: да има подкрепа от страна на държавата, да се засяга търговията между държавите – членки, да се предоставя селективно предимство на бенефициентите, да се нарушава/заплашва конкуренцията.

Прегледът на приложимата нормативна уредба и анализът на дейностите и бенефициентите, е изведен в **Приложение VIIa към Условието за кандидатстване (Режим на помощ – нормативна уредба и анализи)**. Предвид крайната цел на операцията, а именно насърчаване на позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, дейностите, които не могат да бъдат дефинирани като такива със стопански характер - съгласно т. 17, т. 28-29, т. 34 от Известието на Комисията и приложимото национално законодателство в сферата на образованието, се изпълняват в режим непомощ, тъй като не биха могли да доведат до нарушаване на конкуренцията като елемент от фактическия състав на понятието „държавна помощ“. Дейностите, които се дефинират като икономически съгласно приложимата нормативна уредба – т. 30 от Известието на Комисията и националното законодателство в сферата на образованието, се изпълняват в режим на минимална помощ.

Режим непомощ

Държавните и общинските детски градини/училища и ЦПЛР, специализираните обслужващи звена Национален дворец на децата и Национален музей на образованието-Габрово, както и общините, съгласно функциите им по приложимата нормативна уредба, прилагат режим непомощ за допустимите за тях дейности по процедурата, които може да се считат за нестопански дейности съгласно правната рамка за държавна помощ и образование, включително дерогациите от Известието на Комисията.

За допустими дейности или част от тях, за които има хипотетична възможност да са със стопански характер (напр. обучения на педагогически специалисти/непедагогически персонал, закупуване на материали, консумативи, разходи за транспорт за изнесени занимания и екскурзии и др.), държавните и общинските детски градини/училища и ЦПЛР, специализираните обслужващи звена Национален дворец на децата и Национален музей на образованието-Габрово, както и общините, следва да прилагат процедура по смисъла на т.89-96 от цитираното Известие на Комисията, за да се считат тези разходи в режим непомощ.

Стипендии

В рамките на процедурата се предоставят стипендии за деца/ученици (по Дейност 1) и стипендии за родители (по Дейност 3). Същите не са стопански субекти, не попадат в обхвата на определението за „предприятие“ по т. 7 от Известието на Комисията и съответно дейностите, които ще се осъществяват по процедурата, са изцяло насочени към подобряване на интеркултурното образование чрез различни форми, средства и подходи. Средствата за стипендии се предоставят **в режим „непомощ“ за всички допустими кандидати/партньори**, т.к. те ги трансферират към представителите на целевите групи. В тази връзка, поради липсата на предоставяне на държавен ресурс за съответния кандидат/партньор е приложим режим „непомощ“.

Външни експерти ЕОД

В рамките на процедурата се предвижда участието на външни за детската градина/училището експерти образователни дейности (ЕОД), като за тях се изплащат разходи за персонал. Същите са физически лица, не са стопански субекти, не попадат в обхвата на определението за „предприятие“ по т. 7 от Известието на Комисията. Когато с външните експерти ЕОД са сключени граждански договори в съответствие с действащата нормативна уредба, разходите се предоставят **в режим „непомощ“ за всички допустими кандидати/партньори**, т.к. те ги трансферират към съответното физическо лице. Когато външен експерт ЕОД е в трудови правоотношения с ЮЛНЦ/читалище –

кандидат/партньор по проекта (т.е. нает на трудов договор), разходите за ЮЛНЦ/читалище се предоставят **в режим на минимална помощ**.

„Непомощ“ за други преки и непреки разходи за частни детски градини/училища, ЮЛНЦ, читалища

В рамките на другите преки и непреки разходи се включват преки разходи, като напр. за консумативи и материали, за образователни пособия, за транспорт, за входни такси, за услуги, за информираност и публичност на събития, както и непреки разходи, като напр. за организация и управление на проекта, за мониторинг на образователните резултати, комуникация и видимост на проекта, и т.н. Прилага се единна ставка в размер на 40% от разходите за персонал. Когато допустимите кандидати/партньори – частни детски градини/училища, ЮЛНЦ, читалища прилагат открити, прозрачни и публични процедури по смисъла на т. 89-96 от Известието на Комисията и Глава IV от ЗУСЕФСУ, разходите за тях се предоставят **в режим „непомощ“**.

ВАЖНО!!!

Когато частно училище/детска градина и/или ЮЛНЦ, читалище - допустим кандидат/партньор залага други преки и непреки разходи в режим непомощ, същият декларира, че ще извършва съответните дейности като прилага открити, прозрачни и публични процедури по смисъла на т.89-96 от Известието на Комисията и Глава IV от ЗУСЕФСУ. На етапа на кандидатстване тези кандидати/партньори декларират в Декларацията за партньорство (Приложение II) и на етапа на договаряне - в Споразумението за партньорство (Приложение XVI), че ще провеждат открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнител по смисъла на т.89-96 от Известието на Комисията. На етапа на изпълнение УО ще проверява при всяко искане за плащане, в което тези кандидати/партньори са заложили други преки и непреки разходи в режим „непомощ“, че същите са декларирали, че са провели открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнител по смисъла на т.89-96 от Известието на Комисията.

ВАЖНО!!!

Когато кандидат/партньор упражнява и икономически дейности, финансирането, разходите и приходите от тези икономически дейности трябва да се отчитат по отделни аналитични сметки. Съотношението на двата вида дейности (икономически и неикономически) и на техните разходи, финансиране и приходи следва да бъде ясно обособено. В тази връзка, в случай на участие на НДД-София и НМО-Габрово в проект, на етапа на кандидатстване същите представят **Декларация за разграничаване на стопанската от нестопанската дейност**, попълнена по образец (*Приложение V към Условиата за кандидатстване*). Декларацията се представя и от кандидати/партньори ЮЛНЦ, читалища, частни училища/детски градини, в случай че в бюджета на проектното предложение за тях са планирани разходи в режим „непомощ“. Преди сключване на административния договор НДД-София и НМО-Габрово, както и ЮЛНЦ, читалища, частни училища/детски градини при планирани за тях разходи в режим „непомощ“ представят **счетоводна политика, от която да е видно наличието на разделение на неикономическа от икономическа дейност**.

Режим на минимална помощ

Режим на минимална помощ по настоящата процедура се прилага за **частни детски градини/училища, за ЮЛНЦ и читалища** съгласно прегледа на нормативната уредба за държавни помощи и анализа на дейностите (*Приложение VIIa към Условиата за кандидатстване*), **когато за реализирането на дейностите не са планирани/прилагани открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнител по смисъла на т. 89-96 от Известието на Комисията**, предвид

че се считат за стопански дейности съгласно цитираното по-горе. Когато външен за училище/детска градина ЕОД е в трудови правоотношения с ЮЛНЦ, читалище, разходите за тях се предоставят в режим на минимална помощ. Разходите за педагогическите специалисти или непедagogически персонал, назначени в частна детска градина/частно училище, както и разходите на назначените в ЮЛНЦ лица, изпълняващи дейности по проекта, се предоставят в режим на минимална помощ.

Режим на минимална помощ се предоставя по реда на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (в текст от значение за ЕИП, ОВ L 352/24.12.2013).

„**Минимална помощ**“ (*de minimis*) е помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея, поради своя минимален размер, както е определена в действащия регламент на ЕС относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на ЕС по отношение на минималната помощ.

„**Предприятие**“ по смисъла на правилата за конкуренцията е всеки субект, упражняващ стопанска дейност, независимо от правния му статут и начина, по който той се финансира.

„**Икономическата дейност**“ се изразява в предлагането на стоки и/или услуги на съществуващ конкурентен пазар.

Частните училища/детски градини, ЮЛНЦ, читалища, съгласно т. 7-12 от Известието във връзка с чл. 107, §1 от ДФЕС се считат за предприятия, независимо от правния им статут, за допустимите за тях дейности по настоящата процедура, които за тях са икономически дейности, ако не са приложени открити, прозрачни и публични процедури за избор на изпълнители.

В случай че частни училища/детски градини, ЮЛНЦ, читалища бъдат включени в дейности по проекта, същите представят попълнена по образец **Декларация за минимални и държавни помощи** (*Приложение IV към Условието за кандидатстване*), в която надлежно отразяват обстоятелствата съгласно указанията и конкретно приложимата нормативна уредба, вкл. код по КИД-2008 на дейностите, които частното училище/детска градина изпълнява. Относно декларираните обстоятелства УО на ПО прави проверка в регистъра за минимални помощи - <https://minimis.minfin.bg/>.

Допустимите кандидати/партньори – частни образователни институции, ЮЛНЦ, читалища представят и счетоводни документи за дейността си съгласно т.11 за кандидати (за доказване на финансов капацитет счетоводни документи за последните две приключили финансови години към датата на кандидатстване, когато същите не са публично достъпни) и т.12 за партньорите от настоящите Условия за кандидатстване (ГОД – ОПР, баланс, отчет за икономическа и отчет за неикономическа дейност за последните две приключили финансови години, когато същите не са публично достъпни).

Код по КИД-2008 на дейностите, които частните образователни институции, ЮЛНЦ, читалища изпълняват, се посочват в декларацията – Приложение IV към Условието за кандидатстване. Размерът на отпуснатата минимална помощ по настоящата процедура ще бъде записан в административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

За целта УО на ПО следи и проверява за разпоредбите на Регламент (ЕС) №1407/2013 г.²⁹ (детайлно описано в Приложение VIIа към Условието за кандидатстване):

- Съгласно чл. 3 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към

²⁹ След изтичане на срока на действие на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. се прилагат разпоредбите на действащия регламент към датата на предоставяне на минимална помощ/упражняване на контрол по законосъобразното предоставяне на минимална помощ.

помощта *de minimis* (в текст от значение за ЕИП, ОВ L 352/24.12.2013) общият размер на помощта по режим *de minimis*, предоставяна към частно училище/детска градина, ЮЛНЦ, читалище по настоящата процедура, заедно с други получени помощи за едно и също предприятие, не може да надхвърля 200 000 EUR или 391 166 лв. за период от три бюджетни години (текущата бюджетна година плюс предходните две бюджетни години) и съответно левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лв.) за едно и също предприятие, което осъществява автомобилни товарни превози за чужда сметка при спазване на всички изисквания на същия Регламент.

- Таваните, посочени в чл. 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, се прилагат независимо от формата на помощта *de minimis* или от преследваната цел и без значение дали предоставената от държавата членка помощ се финансира изцяло или частично със средства, произхождащи от Съюза. Периодът от три бюджетни години се определя за текущата година и предходните две. За целите на таваните, посочени в член 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, помощта се изразява като парични безвъзмездни средства. Всички използвани стойности са в брутно изражение, т.е. преди облагане с данъци или други такси. Когато с отпускането на нова помощ *de minimis* може да бъде надвишен съответният таван, никоя част от тази нова помощ не може да попада в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1407/2013.

- Размерът на предоставените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се сключва договорът/споразумението и получената минимална помощ от:

1. предприятието - частна образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище;
2. предприятията, с които частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
3. всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
4. предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище, които са се възползвали от минимална помощ, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Частна образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище е недопустимо да получи минимална помощ по настоящата процедура, ако попада в забранителните режими на помощ в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013.

По процедурата не се предоставя помощ на частна образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище, когато отпускането ѝ води до нарушаване на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1407/2014 г., включително на чл. 1, букви в), г) и д) от Регламента.

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени в чл.1, чл.2, т.1. букви а) или б), както и в един или повече от секторите или дейностите, обхванати от Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то Регламентът се прилага спрямо помощта, предоставяна за съответните един или повече сектори или дейности, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори не се ползват от помощ *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

При определяне на допустимостта съгласно посочения критерий за натрупване на етапа на оценка на проектното предложение се прави проверка на информацията, вписана в информационна

система „Регистър на минималните помощи“ - <https://minimis.minfin.bg>, по отношение на частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище. Допълнително, преди сключване на административния договор за БФП, както и преди всяко плащане УО на ПО извършва съпоставка на данните в информационна система „Регистър на минималните помощи” - <https://minimis.minfin.bg> и декларациите за минимални помощи, предоставени от частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище по отношение на получените минимални помощи.

За да удостоверят, че осъществяват икономическата си дейност в допустимите сектори, частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище следва да посочат в **Декларацията за минимални и държавни помощи (Приложение IV към Условиата за изпълнение)** кода на основната си икономическа дейност. Кодът се определя въз основа на данните за организацията за последната приключила финансова година към датата на кандидатстване за включване в дейности по проекта. За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности КИД-2008 - <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf>.

Допустимостта на частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище се удостоверява посредством декларираните данни в Декларацията за минимални и държавни помощи и се проверява от УО на ПО към момента на сключване на договор за БФП.

Помощта *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, може да се натрупва с минимална помощ, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.) и Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190 от 28.06.2014 г.) до съответния размер, определен в чл. 3, параграф 2 на Регламента, като натрупването на минималните помощи е по вид дейности до съответния праг за конкретния вид дейност. В случаите на предприятия, които са в обхвата на Регламент (ЕС) 360/2012 на Комисията от 25 април 2011 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114 от 26.04.2012 г.) приложимият праг за натрупване на минималната помощ е до левовата равностойност на 500 000 евро.

Помощ *de minimis* не се кумулира с държавна помощ, отпусната за същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за финансиране на риска, ако чрез това кумулиране може да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с Регламент за групово освобождаване или с Решение, приети от Комисията. Помощ *de minimis*, която не е предоставена за конкретни допустими разходи или не може да бъде свързана с такива, може да се кумулира с друга държавна помощ, предоставена съгласно регламент за групово освобождаване или с решение, приети от Комисията. Когато с отпускането на нова помощ *de minimis* може да бъде надвишен съответният таван, определен в член 3, параграф 2 на Регламент №1407/2013 (като периодът обхваща двете предходни и текущата бюджетна година), никоя част от тази нова помощ не може да попада в приложното поле на същия регламент. В такива случаи не може да се иска благоприятно третиране на мярката за помощ по регламента - нито към момента на предоставяне на помощта, нито в който и да е по-късен момент. При констатиране на действително надвишаване на установения праг в Регламент (ЕС) № 1407/2013, следва да се предприемат мерки по възстановяване на цялата получена сума по подписания административен договор за БФП.

Държавите членки предоставят нова помощ *de minimis* в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013 само след като са проверили, че с нея общият размер на помощта *de minimis*, отпусната на съответното предприятие, няма да достигне равнище, надхвърлящо съответния таван, определен в член 3, параграф 2, и че са спазени всички условия, установени в цитирания регламент.

Данните за получените минимални помощи през предходните две приключили финансови години и през текущата година до датата на деклариране следва да бъдат надлежно посочени от частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище (когато е приложимо) в т. 8 от Декларацията за минимални и държавни помощи (Приложение IV към Условията за изпълнение). Декларацията за минимални и държавни помощи се представя от кандидатите/партньорите - частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, в случай че са настъпили промени в обстоятелствата, декларирани на етап кандидатстване.

Към момента на оценка на проектното предложение, проверката за ненадвишаване на максимално допустимия таван за получена минимална помощ, определен в чл. 3, т. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, ще се извършва на база посочените данни в Декларацията за получените минимални и държавни помощи и проверка в Регистъра на минималните помощи, поддържан от министъра на финансите.

В случай че при оценката на конкретно проектно предложение се установи, че с финансовата помощ в режим *de minimis*, за която се кандидатства, ще бъде надхвърлен прагът на допустимите минимални помощи, оценителната комисия намалява служебно размера на безвъзмездната финансова помощ до максимално допустимия размер. Тази корекция не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕФСУ. В тази връзка, когато исканата част от бюджета на БФП надхвърля допустимия размер на „минимална помощ“ за частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище, оценителната комисия коригира бюджета за тях след комуникация, без да редуцира дейностите и индикаторите, а частната образователна институция (частна детска градина, частно училище), ЮЛНЦ, читалище поема ангажимент да ги изпълни, осигурявайки собствени средства в размер на разликата между исканата и редуцираната минимална помощ.

Преди сключване на административния договор, Управляващият орган на ПО ще извършва проверка по същество на декларираната помощ в режим *de minimis* от одобрените кандидати/партньори – частни образователни институции, ЮЛНЦ, читалища. В случай, че бъде установена погрешно декларирана сума към момента на договарянето, която надвишава съответния таван, определен в чл. 3 на Регламент (ЕС) № 1407/2013 или се установи, че кандидатите/партньорите попадат в забранителния режим, ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за съответния кандидат. Проверката се осъществява посредством съпоставяне на цялата информация за получените минимални помощи, с която Управляващият орган разполага, вкл. и проверка в Регистъра на минималните помощи, поддържан от министъра на финансите.

В процеса на изпълнение на проекта, УО на ПО ще прилага контролни механизми, с които да гарантира, че всички условия на Регламент (ЕС) № 1407/2013 са изпълнени. Администраторът на помощ - УО на ПО, проверява декларираната от кандидатите информация, чрез съпоставянето ѝ с данни от официални източници, като например НСИ, Търговския регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, Регистъра на минималните помощи, поддържан от министъра на финансите и др. При проверка на условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 УО на

ПО следва да изготви и попълва контролен лист за съответствието на отпусканата минимална помощ с изискванията на Регламента, като събира надеждна одитна следа за извършените проверки.

УО на ПО не носи отговорност за погрешно декларирана сума на получена минимална помощ, довела до отказ за предоставяне на БФП.

Помощта *de minimis* се смята за отпусната от момента на подписване на административния договор за изпълнение на дейности по проекта, независимо от датата на нейното изплащане на предприятието.

Съгласно чл. 3, пар. 6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. всички суми (стойности) на помощта са в брутно изражение, т. е. преди облагане с данъци или други такси.

Когато безвъзмездната финансова помощ попада в обхвата на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията, Бенефициентът и УО на ПО са длъжни да документират и събират цялата информация относно прилагането на Регламента. Така съставените документи трябва да съдържат цялата информация, която е необходима, за да се докаже, че са спазени условията по Регламент (ЕС) № 1407/2013. Документацията относно индивидуалните помощи *de minimis* се съхранява за период от 10 бюджетни години, считано от датата на тяхното предоставяне. Документацията относно схемите за помощ *de minimis* се съхранява съгласно чл. 6, ал. 4 и 5 на Регламент № 1407/2013 за период от 10 бюджетни години от датата, на която е предоставена последната индивидуална помощ по такава схема. УО на ПО информира Бенефициента за началната дата на периода.

При поискване от Европейската комисия бенефициентът и партньорите предоставят чрез УО на ПО на министъра на финансите цялата информация и придружаваща документация, която Европейската комисия счита за необходима за целите на контрола на прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013. Информацията и документацията се предоставят на министъра на финансите в срок 15 работни дни, освен ако в искането на Европейската комисия или в указанията на Министерството на финансите не е определен друг срок.

Задължение на Администратора на помощта, произтичащо от чл. 34, ал. 1 от ЗДП и чл. 9, ал. 4 от Правилника за неговото прилагане, е да информира министъра на финансите в срок от 3 работни дни от предоставянето на всяка помощ *de minimis* чрез Информационната система „Регистър за минималните помощи“ (<https://minimis.minfin.bg>).

След публикуване на настоящите Условия за кандидатстване не са допустими изменения, които могат да повлияят на съответствието на настоящата процедура с изискванията на Регламент на Комисията (ЕС) № 1407/2013.

Съгласно чл. 38, т.5 от ЗУСЕФСУ ръководителят на Управляващия орган издава мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, ако преди сключване на договор се установи, че минималната помощ е недопустима.

В случай на промяна на нормативните изисквания в областта на минималните помощи преди сключване на административен договор за безвъзмездна финансова помощ, ще бъдат прилагани новите изисквания.

17. Хоризонтални принципи³⁰:

Изпълнението на дейностите по настоящата процедура следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл.9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;

³⁰ Описват се изискванията за постигане на съответствие с хоризонталните политики на ЕС и, ако е приложимо, на принос към тях.

2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

Кандидатът следва да аргументира в проектното предложение (в секция 11. „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Принос на проектното предложение за реализиране на хоризонталните принципи на ПО“ и поле „Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“) как предложените дейности съответстват и допринасят за реализиране на хоризонталните принципи, както и прилагането на Хартата на основни права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. За целта кандидатът следва Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8223>, конкретно Приложение 2 и Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, налични на следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8224>, конкретно Приложение 2, утвърдени със заповед № В-105 от 19.07.2022 г. на заместник министър – председателя на еврофондовете и министър на финансите.

Прилагането на заложените в проектното предложение принципи ще се проследява на етап изпълнение на проекта.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо)

Минималната продължителност на един проект е **18 месеца**, а максималната продължителност е **40 месеца**, считано от датата на подписване на административния договор за предоставяне на БФП.

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения³¹

Неприложимо

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)³²

Неприложимо

21. Ред за оценяване на проектни предложения

Оценката на проектните предложения по тази процедура се извършва в съответствие с Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“, Раздел I. „Общи положения“ и Раздел II. „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор“ от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ), глава втора „Правила за оценяване на проектни предложения“, раздел I „Оценяване на проектни предложения чрез подбор“ от Постановление № 23 на МС от 13.02.2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г. (ПМС №23/2023 г.) и Методология за оценка – Приложение IX към настоящите Условия за кандидатстване.

Съгласно чл. 29, ал. 2 от ЗУСЕФСУ при процедура чрез подбор се извършва:

1. оценяване на всяко проектно предложение, което включва:
  - а) оценка на административното съответствие и допустимостта;

³¹ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

³² Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

- б) техническа и финансова оценка;
2. класиране на одобрените проектни предложения в низходящ ред;
3. определяне на проектни предложения, за които се предоставя финансиране.

Оценката на административното съответствие и допустимостта на проектите предложения се извършва по критериите, посочени в раздел 1 „Критерии за оценка на административното съответствие и допустимостта“ от Методология за оценка – Приложение IX към настоящите Условия за кандидатстване, които се отбелязват с „ДА“, „НЕ“ или „Н/П“ (не е приложимо).

Съгласно чл. 34, ал. 1 и ал. 2 от ЗУСЕФСУ, респективно чл. 19, ал. 2 и ал. 3 от ПМС № 23/2023 г., въз основа на извършената проверка за административно съответствие и допустимост назначената от Ръководителя на Управляващия орган комисия изготвя списък на проектите предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка. В списъка се посочват и основанията за недопускане. Списъкът се публикува на интернет страницата на съответната програма и в ИСУН, а за недопускането се съобщава на всеки от кандидатите, включени в него по реда на чл. 22, ал. 3 от ЗУСЕФСУ. Когато при описаната проверка се установи липса на документи и/или друга нередовност, комисията изпраща на кандидата уведомление за установените нередовности и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата. Отстраняването на нередовностите не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение. Кандидат, чието проектно предложение е включено в списъка с проектите предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка, може писмено да възрази пред Ръководителя на Управляващия орган в едномесечен срок от съобщаването. Ръководителят на Управляващия орган се произнася по основателността на възражението в едномесечен срок от неговото получаване, като:

1. връща проектното предложение за техническа и финансова оценка;
2. прекратява производството по отношение на кандидата.

Техническата и финансова оценка на проектите предложения се извършва по критериите, посочени в раздел 2 „Критерии за техническа и финансова оценка“ от Методологията и по реда на чл. 20 от ПМС №23/2023 г., като включва следните групи на оценка:

1. КАЧЕСТВО НА СЪОТВЕТСТВИЕТО;
2. ПАРТНЬОРСТВО;
3. ОЦЕНКА НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ;
4. РЕГИОНАЛНА ПРИОРИТИЗАЦИЯ/ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ;
5. БЮДЖЕТ

Всяка група на оценка включва между един и повече критерии. Оценката на проектното предложение по всяка една от петте групи на оценка се получава като сума от получения брой точки по съответните критерии. Всяка група на оценка има различна тежест при формиране на общата оценка на проектното предложение. Максималният брой точки, който може да получи едно проектно предложение в ИСУН, е 100 точки.

Оценката по настоящата процедура се извършва от оценителна комисия, определена със заповед на Ръководителя на Управляващия орган.

Допълнителна информация от кандидата може да бъде предоставена само по искане на оценителната комисия. За дата на представяне на документите/информацията се счита датата на отговор в ИСУН. Техническият процес, свързан с представянето на допълнителна информация/документация, е описан в Ръководството за потребителя за модул „Е- кандидатстване“ в ИСУН , което е налично на следния адрес: <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Home/Manual>.

По време на техническата и финансова оценка на проектното предложение оценителната комисия може да извършва корекции в бюджета на проектно предложение, в случай че при оценката се установи: наличие на недопустими дейности и/или разходи; несъответствие между предвидените дейности и видовете заложен разходи; дублиране на разходи; неспазване на заложените в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ правила или ограничения по отношение на заложен процентни съотношения/прагове на разходите; несъответствие с правилата за държавните или минималните помощи. В случай че при оценката на проектно предложение се установи, че с финансовата помощ, за която се кандидатства, ще бъде надхвърлен прагът на допустимите държавни или минимални помощи, оценителната комисия намалява служебно размера на безвъзмездната финансова помощ до максимално допустимия размер. Оценителната комисия следва да извърши редукция на бюджета при условията и по реда на чл. 20, ал. 7- 9 от ПМС № 23/2023 г. , както и в случаите, в които разходите са необосновани или планираните стойности не съответстват на определените изисквания и стойността на определените единични разходи и еднократни суми.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения

Оценката по настоящата процедура се извършва въз основа на критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на Програма „Образование“ 2021-2027 (КН на ПО) , описани в **Приложение IX** към Условието за кандидатстване.

Не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата. В рамките на настоящата процедура кандидатът може да подаде само едно проектно предложение.

23. Начин на подаване на проектните предложения

Подаването на проектното предложение по настоящата процедура се извършва в съответствие с разпоредбите на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН. Цялата информация е качена на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/>.

Подаването на проектно предложение по настоящата процедура се извършва изцяло по електронен път чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване и подаване на Формуляра и придружителните документи чрез Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН) единствено с използването на Квалифициран електронен подпис (КЕП), чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg> .

Съгласно извършена промяна на софтуера за подписване Combo Lite – за потребители на електронен подпис В-Trust е необходимо задължително да се използва посоченият от издателя софтуер Desktop Signer, като се избере тип на подписване PKCS7 и да се проверят в Настройките на софтуера дали формата на типа на електронния подпис е Detached (p7s), нивото да е Baseline_V и Хеш алгоритъм SHA1.

Подготовката и подаването на проектното предложение в ИСУН се извършва по следния начин:

Кандидатът влиза в ИСУН след регистрация чрез имейл и парола, избира настоящата процедура от „Отворени процедури“ и създава ново проектно предложение.

Проектното предложение по настоящата процедура се изготвя от кандидата, съгласно Указанията на Управляващия орган за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване (**Приложение VII** към Условието за кандидатстване).

Подкрепящите документи към Формуляра за кандидатстване, посочени в т. 24 от Условието за кандидатстване, също се подават изцяло електронно. Посочените документи се описват и прилагат в секция 13 „Прикачени документи“ към Формуляра за кандидатстване.

Съгласно разпоредбите на чл. 23, ал. 2 на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН кандидатът подписва с КЕП единствено електронните документи, изисквани в оригинал. Достоверността на електронните копия на документи, приложени към Формуляра за кандидатстване, се удостоверява единствено чрез подписването на формуляра в ИСУН.

Проектното предложение се подписва с КЕП от законния представител на кандидата или надлежно оправомощено за целите на подаване на проектното предложение лице. При оправомощаване следва да се приложи Заповед/Пълномощно за оправомощаване на лице, което да представлява кандидата и да подписва всички документи, свързани с подаването, оценката на подаденото проектно предложение (включително комуникация с оценителната комисия), предоставянето на документи, необходими за подписването на административния договор за предоставяне на БФП и изпълнението на проекта.

Проектното предложение се подава винаги от профила на кандидата, а не от друг профил, тъй като впоследствие именно този профил ще бъде използван за комуникация с Управляващия орган и за отстраняване на установените нередовности по време на оценката на проектното предложение. Промени на посочения профил, вкл. промяна на имейл адреса, асоцииран към съответния профил, са недопустими.

Системата предоставя възможност за коригиране, запазване и допълване на Формуляра докато той е в работен режим (чернова). Всеки Формуляр може да бъде записан локално, на файл в специален формат, който може да се отваря единствено от ИСУН.

Максималният препоръчителен размер на всеки отделен прикачен файл към проектното предложение, който се подава чрез системата, е 2 ГБ.

До приключване на работата на оценителната комисия кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане до Ръководителя на Управляващия орган на ПО чрез секция Комуникация с УО в меню Проектни предложения на ИСУН.

Кандидатът следва да попълва внимателно всички секции на Формуляра за кандидатстване, тъй като грешки или несъответствия, допуснати при попълването му могат да доведат до отхвърляне на проектното предложение.

ИСУН се поддържа от дирекция „Централно координационно звено“ в администрацията на Министерство на финансите и в тази връзка въпроси и запитвания по отношение на функционирането и използването на системата, възникнали в процеса на кандидатстване, следва да се изпращат на следния електронен адрес: support2020@minfin.bg.

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване

Кандидатът по настоящата процедура чрез подбор на проектни предложения е необходимо да приложи в секция 13 „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване следните попълнени, подписани на хартиен носител и сканирани документи:

1. Заповед/Пълномощно за оправомощаване на лице, което да представлява кандидата и да подписва всички документи, свързани с подаването, оценката на подаденото проектно предложение (включително комуникация с оценителната комисия), предоставянето на документи, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП и изпълнението на проекта (ако е приложимо). *Прилага се, в случай че проектното предложение е подадено от лице, различно от официалния представител на кандидата.*

2. Декларация при кандидатстване на кандидата/партньора – попълнена по образец (Приложение I към Условието за кандидатстване). *Декларацията се попълва, подписва и представя от официалния представител на кандидата и на всеки партньор.*

В случай че проектното предложение се подава с валиден КЕП на официалния представител на кандидата, декларираната информация се потвърждава във Формуляра за кандидатстване в секция 12. „Е-декларации“.

В случай че проектното предложение се подава с валиден КЕП на оправомощено лице, декларацията в секция 12 „Е-декларации“ се попълва и подписва от официалния представител на кандидата на хартиен носител и същата се сканира и прикача в секция 13. „Прикачени документи“ от Формуляра за кандидатстване или се подписва с електронен подпис и се прикача в секция 13. от Формуляра за кандидатстване.

Декларацията при кандидатстване на кандидата/партньора (Приложение I към Условието за кандидатстване) се попълва и се подписва от всички лица, с право да представляват кандидата/партньора, независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин.

Посочената по-горе декларация следва да бъде с дата след датата на обявяване на настоящата процедура и предхождаща или съответстваща на датата на подаване на проектното предложение.

Към момента на кандидатстване обстоятелствата се декларират от кандидата, а преди подписване на административния договор за предоставяне на БФП се доказват:

1. с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават, или заверени копия от тях, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление;

2. с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

3. Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция, включена в проектното предложение (Приложение Ia към Условието за кандидатстване). В документа се декларира, че целевите групи от образователна институция са идентифицирани и стойностите на индикаторите в проектното предложение са реалистично планирани съобразно идентифицираните целеви групи. *Представя се подписан от съответния директор.*

4. Помощна таблица (детайлна разбивка на разходите) – Приложение Ib към Условието за кандидатстване. *Приложението се подава във файл формат excel.*

5. Декларация за партньорство, попълнена по образец (Приложение II към Условието за кандидатстване) и подадена в ИСУН.

Попълва се и се подписва от кандидата и всички партньори и се прилага към формуляра за кандидатстване. Документът следва да бъде подписан от официалния представител на кандидата и на всеки партньор.

6. Автобиографии по образец (Приложение III към Условието за кандидатстване), попълнени и подписани от членовете на основния екип за организация и управление на проекта. *Задължително се прилагат автобиографии за основния екип за организация и управление на проекта, който включва ръководител на проекта; координатор на проекта; счетоводител/финансист на проекта.*

7. Декларация за минимални помощи, попълнена по образец (Приложение IV към Условието за кандидатстване), подписана и подадена в ИСУН (ако е приложимо).

Прилага се от кандидат/ партньор частна детска градина/училище, ЮЛНЦ, читалище, за които е приложим режим „минимална помощ“ за дейностите, които те ще изпълняват.

8. Декларация за разграничаване на стопанската от нестопанската дейност, попълнена по образец (Приложение V към Условието за кандидатстване) и подадена в ИСУН (ако е приложимо).

Декларацията се подава от НДД-София, НМО-Габрово, както и от кандидати/партньори ЮЛНЦ/читалища, частни училища/детски градини, в случай че в бюджета на проектното предложение планираните за тях разходи са само в режим „непомощ“.

9. Счетоводни документи (Годишен отчет за дейността - ГОД), прикачени в ИСУН съгласно т. 11. и т. 12 от Условието за кандидатстване, ако е приложимо.

Прилага се, в случай че документът не е публично оповестен. В случай че документът е публично оповестен, следва да бъде предоставен линк към източника, в който е наличен.

10. Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване, удостоверяващо статута на кандидат/партньор - ЮЛНЦ, читалище, частно училище, частна детска градина, прикачени в ИСУН, когато е приложимо.

В случай, че информацията е оповестена в ТРРЮЛНЦ това обстоятелство ще се проверява по служебен път. В случай, че Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние, съдебно решение или решение по вписване са налични в други публични регистри, кандидатът/партньорът посочва източниците на информация или прилага документите в ИСУН. Удостоверението за актуално състояние следва да е издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване, сканирано и прикачено в ИСУН.

11. Решение на Общинския съвет, с което се изразява съгласие за кандидатстване с конкретното проектно предложение.

Представя се само от общини – кандидати, партньори.

12. Одобрен общински стратегически документ – план и/или програма за социално-икономическа интеграция и/или приобщаващо образование на уязвими групи, включително маргинализирани като роми, лица търсещи или получили международна закрила, др.

Представя се от общини – кандидати/партньори в ИСУН. В случай че документът е публично достъпен се представя линк към източника, в който е наличен.

13. Документи, доказващи опит в изпълнение на дейности, сходни или идентични с тези по операцията и/или участие в изпълнението на поне един проект в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи преди датата на обявяване на процедурата.

Представят се от ЮЛНЦ, читалища.

14. Писма за намерение, за подкрепа от държавни/ регионални/ общински културни и спортни институти като регионални музеи, национални/общински галерии, национални/общински библиотеки, национални/общински театри, държавни/общински спортни клубове, висши училища, научни организации, центрове за върхови постижения, центрове за компетентност и др., за реализиране на проектното предложение.

Представят се, когато е приложимо.

25. Краен срок за подаване на проектните предложения

Настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проектни предложения е с три срока на кандидатстване както следва:

Първи срок на кандидатстване: 17:30 часа на ..... май 2024 г. (4 месеца след датата на обявяване на процедурата).

Втори срок на кандидатстване: 17:30 на ..... септември 2024 г. (4 месеца след първия срок на кандидатстване).

Трети срок на кандидатстване: 17:30 часа на ..... януари 2025 г. (4 месеца след втория срок на кандидатстване).

КЕП, с който е подписан Формулярът за кандидатстване, следва да е на законния представител на кандидата или на оправомощено за целите на подаването на проектното предложение лице.

Съгласно указанията на заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика, за час на подаване на проектното предложение се счита времето на приложния сървър на ИСУН, когато са записани окончателните данни и системата е генерирала регистрационен номер, а не времето на локалния компютър на съответния кандидат/конкретния бенефициент.

Съгласно чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ кандидатът по процедурата може да иска разяснения във връзка с Насоките за кандидатстване в срок до три седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Допълнителни въпроси относно попълването на документацията за кандидатстване се задават в писмена форма чрез електронната система ИСУН, секция „Разяснения по процедурата“ или на електронната поща на УО: infosf@mon.bg, като ясно се посочва наименованието на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Разясненията от страна на Управляващия орган се утвърждават от Ръководителя на Управляващия орган или оправомощено от него лице. Разясненията се дават по отношение на Условието за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение като са задължителни за кандидата и се прилагат от оценителната комисия. Въпросите на кандидата и разясненията на Управляващия орган се съобщават (публикуват) на интернет страницата на Управляващия орган <http://opnoir.bg>, в рубрика „Въпроси и отговори“ и в ИСУН: <https://eumis2020.government.bg> (към документите по процедурата в 10-дневен срок от получаване на искането, но не по-късно от две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване по процедурата).

Проектното предложение по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, следва да бъде подадено само по електронен път с Квалифициран електронен подпис (КЕП) като се използва Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН) - <https://eumis2020.government.bg>.

26. Допълнителна информация

Решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и сключване на административен договор:

В десетдневен срок от приключване на оценяването Ръководителят на Управляващия орган (РУО):

1. одобрява доклада;
2. връща доклада за провеждане на оценяването и класирането от етапа, където са допуснати нарушения, когато те са отстраними;
3. не одобрява доклада, когато в процедурата са допуснати съществени нарушения.

При одобрен оценителен доклад кандидатите от списъка на проектите, предложени за финансиране се поканват да представят в 30-дневен срок доказателства, че отговарят на изискванията за бенефициент, включително на условията, посочени в настоящите Условия за кандидатстване.

В двуседмичен срок от представянето на гореспоменатите доказателства РУО взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по всяко проектно предложение, включено в списъка с предложените за финансиране проектни предложения. Решението на РУО се обективира в административен договор с бенефициента. Решение за прекратяване на процедурата чрез подбор може да се вземе при следните случаи:

-Когато оценителният доклад не е одобрен, поради допуснати съществени нарушения в процедурата;

-Когато няма постъпили в срок проектни предложения или всички подадени проектни предложения са оттеглени;

-При спиране на финансирането по съответната програма или по част от нея.

Уведомяването на кандидата за сключване на административния договор се извършва писмено. Писменото уведомление съдържа и изискване на следните документи от кандидата, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП:

1. Декларация на кандидата (по образец), в случай че към датата на подписване на административния договор са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване (Приложение I);
2. Декларация за нередности – по образец (Приложение XIII);
3. Финансова идентификация (Приложение XIV);
4. Споразумение за партньорство (Приложение XVI);

Споразумение за партньорство (Приложение XVI) съдържа минимално изискуемото съдържание. Същото може да бъде допълвано по преценка на страните (с изключение на клаузата за момента на влизане в сила на споразумението), без това да противоречи на Насоките за кандидатстване, административния договор и приложенията към него. Освен допълнения, допустимо е единствено премахването на клаузи, за които Управляващият орган изрично е посочил в образеца, че попълването им е по преценка на страните. Не е допустимо модифициране на клаузи в образеца на Споразумение. Всякакви изменения в споразумението се извършват само в писмена форма и се представят на Управляващия орган чрез ИСУН.

5. Декларация за минимални и държавни помощи, в случай че към датата на подписване на административния договор са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване (Приложение IV). *В случай на настъпила промяна в представителната власт, след подаване на проектното предложение се изисква предоставянето на тази декларация от новото лице, което официално представлява кандидата/партньора;*

6. Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН – Приложение XIX;
7. Заявление за профил за достъп на упълномощено от бенефициента лице до ИСУН – Приложение XX.
8. Счетоводна политика на кандидата и партньорите, от която да е видно наличието на разделение на неикономическа от икономическа дейност, ако е приложимо.

Прилага се от НДД, НМО-Габрово, както и от ЮЛНЦ, читалище, частно училище/детска градина, в случай че в бюджета на проектното предложение са планирани за тях разходи в режим „непомощ“ и документът не е публично оповестен. В случай че документът е публично оповестен, следва да бъде предоставен линк към източника, в който е наличен.

Освен посочените по-горе документи, бенефициентът и всички партньори следва да представят:

1. Удостоверение, потвърждаващо че бенефициентът/партньорът не е обявен в процедура по ликвидация, издадено от съответния оторизиран орган не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от бенефициента;
2. Удостоверение, потвърждаващо че бенефициентът/партньорът не е обявен в процедура по несъстоятелност, издадено от съответния оторизиран орган не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от бенефициента;
3. Удостоверение от Националната агенция за приходите за липса на задължения на бенефициента/партньора, издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му;
4. Удостоверение от общината по седалището на бенефициента/партньора за липса на задължения на бенефициента, издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му – не се отнася за бенефициент/партньор, чието седалище е на територията на Столична община (в този случай проверката се прави по служебен път);
5. Свидетелство за съдимост на всички лица, представляващи бенефициента/партньора, издадено не по-рано от 6 месеца преди датата на представянето му;
6. Нотариално заверено пълномощно, в случаите, когато административният договор за безвъзмездна финансова помощ ще бъде подписан от лице, различно от законния/ите представител/и на бенефициента.
7. Удостоверение от Главна инспекция по труда, че бенефициентът и партньорите нямат влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение, за нарушение на чл. 61, ал. 1, чл. 62, ал. 1 или 3, чл. 63, ал. 1 или 2, чл. 118, чл. 128, чл. 228, ал. 3, чл. 245 и чл. 301 - 305 от Кодекса на труда или чл. 13, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност или аналогични задължения, установени с акт на компетентен орган.

За обстоятелствата по документите по т. 1, 2, 3, 5 и 7 УО извършва служебна проверка при възможност за това. В този случай документите няма да бъдат изисквани от съответния кандидат. УО си запазва правото да изиска допълнителни документи за удостоверяване на съответните обстоятелства.

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента, са описани в приложения административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ 2021-2027 (**Приложение XI към Условиата за изпълнение**) и общите условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритети 1, 2 и 3 по Програма „Образование“ (**Приложение XII към Условиата за изпълнение**), които са неразделна част от административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В процеса на изпълнение на проекта, бенефициентът следва да се придържа към правилата и процедурите, описани в Условиата за

възстановяване на разходите по процедура BG05SFPR001-1.004 „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ – **Приложение XV от Условието за изпълнение.**

27. Приложения към Условието за кандидатстване

Приложения за попълване и подаване в ИСУН:

- Образец на декларация на кандидата/партньора при кандидатстване (Приложение I);
- Образец на Анализ-Декларация от директора на съответната образователна институция, включена в проектното предложение (Приложение Ia).
- Образец на Помощна таблица (детайлна разбивка на разходите) – (Приложение Ib).
- Образец на декларация за партньорство (Приложение II);
- Образец на автобиография (Приложение III).
- Образец на декларация за минимални помощи (Приложение IV).
- Образец на декларация за разграничаване на стопанската от нестопанската дейност (Приложение V)

Приложения за информация:

- Образец на Формуляр за кандидатстване с проектно предложение (Приложение VI);
- Указания на УО за попълване на електронен формуляр за кандидатстване по процедурата (Приложение VII);
- Режим на помощ – нормативна уредба и анализи (Приложение VIIa).
- Указания за попълване на помощна таблица (Приложение VIIb).
- Таблица за бюджет-кодове-индикатори ИСУН ИКО (Приложение VIII).
- Методология и критерии за оценка на проектно предложение по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проектни предложения „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ (Приложение IX);
- Таблица на единичните разходи и еднократните суми по процедура BG05SFPR001-1.004 „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ и Програма „Образование“ 2021-2027 и придружаващи документи (Приложение X);

Приложения към Условието за изпълнение:

- Образец на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Образование“ (Приложение XI);
- Общи условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритети 1,2 и 3 от Програма „Образование“ (Приложение XII);
- Образец на декларация за нередности (Приложение XIII);
- Образец на Финансова идентификация (Приложение XIV);
- Условия за възстановяване на разходите по процедура „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ (Приложение XV);
- Споразумение за партньорство (Приложение XVI);
- Въпросници за мониторинг на изпълнението (Приложение XVII);

- Таблица „Изменение на бюджет“ (Приложение XVIII);
- Заявление за профил за достъп на ръководител на бенефициента до ИСУН – (Приложение XIX);
- Заявление за профил за достъп на упълномощено от бенефициента лице до ИСУН – (Приложение XX);
- Образец на Контролен лист за проверка на потенциално нарушение на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания – (Приложение XXI).